

మొగలిరేకులు

“హితశ్రీ”

“నేను సుదినం” అన్నాడు దాసు.

“అవును. తిథివార నక్షత్రాలు దివ్యంగా ఉన్నాయి” అన్నాడు డాక్టర్ రావు.

“వాటిసంగతి ఎలాఉన్నా విందు దివ్యంగా ఉంది” అన్నాడు దాసు.

“వరాయి ఖర్చుమీదయితే అన్నీ బాగానే ఉంటాయి” అందు కున్నాడు డాక్టర్. అందరూ నవ్వారు. జగన్మోహనరావు ఎం. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. ప్యానయ్యాడు. ఎం. ఏ. లో క్లాసువచ్చింది. ఉత్సాహంతో చిన్న విందు ఏర్పాటు చేశాడు. ముఖ్య స్నేహితులు డాక్టర్ రావు, అడ్వకేట్ దాసు, కాబోయేభార్య అని అందరూ అనుకుంటూఉన్న రజని హాజరయ్యారు. వేరే ఎవర్నీ పిలవలేదు. జగన్మోహనరావు ఇంటర్ జూనియర్ చదువుతుండగా, రావు బి. ఎన్. సి. పైనలియరూ, దాసు బి. ఏ. పైనల్ ఇయరూ చదువుతూ ఉండేవారు. ఆ సంవత్సరం ముగ్గురూ హాస్టల్లో ఒకేగదిలో ఉన్నారు. ఆ పరిచయమే క్రమంగా వృద్ధిపొంది, గాఢ స్నేహంగా మారింది. రజని జగన్మోహనరావు మేనమామ కూతురు. బి. ఏ. ప్యానయింది. ఇద్దరికీ వివాహం దాదాపు నిశ్చయమైపోయింది. అయితే చదువు పూర్తయేదాకా జగన్మోహన రావు వివాహాన్ని వాయిదా వేశాడు.

“ఈ సందర్భంలో జగన్నీ మన అందరి తరఫునా అభి నందిస్తున్నాను.” డాక్టర్ అన్నాడు. వెంటనే అందరూ చప్పట్లు కొట్టారు.

“మన స్నేహితుడిని పొగడటం నా కిష్టంలేదు కాని—”

“అవసరం” డాక్టర్ మాటల్ని వ్యభిచారం అపి, అందు కున్నాడు దాసు.

“అతను తెలివైనవాడని నా నమ్మకం. జీవితప్రాంగణంలో అడుగుపెడుతున్నాడు. ఎప్పుడూ వెలుగుబాటమీదే ప్రయాణిస్తాడని ఆశిస్తున్నాను.” కొంచెం కవితవృత్తి ధోరణిలో అన్నాడు డాక్టర్.

“ఎప్పుడూ ఏం ప్రయాణం? కొంచెం విశ్రాంతి తీసుకోటం అవసరం” అని నవ్వాడు దాసు.

“అవునవును. ఈ రోజుల్లో ప్రయాణం అంటేనే భయం వేస్తోంది. ఒకటే రద్దీగద!” చిరునవ్వుతో అన్నాడు జగన్.

రజని అర్థవంతంగా నవ్వి, “పాపం, ఎప్పుడూ థర్డ్ క్లాస్ ప్రయాణమేకదూ?” అంది.

“ఫస్ట్ క్లాస్ ప్రయాణం నా కిష్టంలేదు. జనంలో కలిసిమెలిసి ఉంటేగాని బాగుండదు నిజంచెప్పాలంటే. కాని

నాన్న ఊరుకోడుగా. నెలరోజులముందునించే రిజర్వేషన్ అని గొడవ చేస్తాడు” అన్నాడు జగన్.

“బాగుంది. లేక కొందరు ఏడిస్తే, ఉండి కొంద రేడుస్తారు” అన్నాడు దాసు.

“లేకపోతే, దర్జాగా ఫస్ట్ క్లాస్ ప్రయాణం చేసేవాళ్ళకి థర్డ్ క్లాస్ మనసేమిటి?” అంది రజని దాసుని సమర్థిస్తూ న్నట్టుగా.

“అది మనుషుల స్వభావాన్నిబట్టి ఉంటుంది. సరే, ఈ ఊకదంపుడుకేం, ముందు కార్యక్రమమేమిటి?” అన్నాడు డాక్టర్.

“అదే ఆలోచనీయాంశం” అన్నాడు జగన్.

“కొంపదీసి బల్లకట్టవుకద?” భయపడ్డాడు దాసు.

“ఏం, పోటీకొస్తానని భయమా?” నవ్వాడు జగన్.

“పోటీ, వల్లకాడు. మన సంపాదన చూస్తూనే ఉన్నావుగా.”

“కొంచెం ఓపిక పట్టాలి.”

“లాభంలేదు బ్రదర్. జిల్లామునసబుగిరికి అప్లికేషన్ పారేశాను. అదొస్తే వచ్చినట్టు. లేకపోతే బల్ల తిప్పేస్తాను.”

“అంటే?”

“సి. సి. దాస్, ప్రాప్రయిటర్, దాస్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ. అన్నట్టు జగన్, నువ్వు వ్యాపారం చేయరాదూ?”

“ఏం వ్యాపారం?”

“ఉదాహరణకి పేర్లవ్యాపారంపెట్టొచ్చు. లేకపోతే పెద్ద పెద్ద కంపెనీలకి ఏజెన్సీలు తీసుకోవచ్చు.”

“ఏం డాక్టర్?”

“వ్యాపారంవిషయంలో సలహా కావలిస్తే ఏడుసార్లు దివాలాతీసినవాడిని అడగమన్నారు.”

అందరూ నవ్వారు.

“నామాట విని ఐ. ఏ. ఎన్. కి కట్టరాదూ?” అంది రజని, కొంచెం అధికార పూర్వకంగా.

“మళ్ళీ చదువా?”

“ఎంత. నాలుగైదు నెలలు కష్టపడి చదివితే జీవితాంతం సుఖపడొచ్చు” అంది రజని ఆశగా.

“ఐ. ఏ. ఎన్. సర్టిఫికేట్ జీవితంలో సుఖపడలానికి టీక్కెట్టు కాదుగా — సుఖపడతానని గ్యారంటీ ఏమిటి?” అన్నాడు జగన్.

“అలా ఎందుకనుకోవాలి?” అంది రజని అర్థంకాక.

“పోనీ సుఖపడొచ్చనే అనుకున్నా, సుఖమే పరమావధి కాదేమో. జీవితం పూర్తిగా జీవించాలంటే—”

రజని మధ్యలోనే అడ్డొచ్చింది.

“వేదాంతం మానెయ్యి జగన్.”

“అయినా ఒకరికింద ఉద్యోగం చెయ్యటం ఏమంత ఘనం?”

“అది ఉద్యోగం హోదానిబట్టి ఉంటుంది.”

“ఓహో!” అని ఆమెవైపు చూశాడు జగన్.

“గజిటెడ్ ఆఫీసరయితే ఎంత హోదా! ఎంత దర్జా!” అంది రజని ఆకాశానికి నిచ్చెనలు వేస్తూ.

“ఎంత హోదా, ఎంత దర్జా!” వెక్కిరించాడు జగన్.

“హాస్యంకాదు” అంది రజని కొంచెం కోపం తెచ్చు కుని.

“ఆ గానుగలో పడితే ఉపజ్జి పూర్తిగా నశిస్తుంది. నీ సలహా ఏమిటి డాక్టర్?”

“ఎవరికీ సలహా లివ్వొద్దని నాకు చాలామంది సలహా ఇచ్చారు”

అందరూ పక్కన నవ్వారు.

“డాక్టర్లూ, స్ట్రీటర్లూ కాకపోతే సలహా ఇచ్చేదెవరు? నీ ఉద్దేశం ఏ. ఏ. ఎన్. కి కట్టటం మంచిదేనా?”

“నా కావిషయం తెలియదోయ్. అనుభవంఉన్న ఆఫీ సర్లని ఎవరినైనా కలుసుకుని మాట్లాడు.”

“అబ్బ! డాక్టర్, బతిమాలించుకోవాలని సరదాగా ఉందా”

“నా కో అభిప్రాయంఉండి, అది నీకు చెప్పగలిగేముందు అందులోని లాభనష్టాలు నేను బాగా తర్కించిఉండాలి. ఈ లాభనష్టాలు అనేక విషయాలకి సంబంధించినవి. వ్యక్తి అభి రుచుల్నిబట్టి ఈ అంచనా జరుగుతుంది. నా అభిరుచులే నీ అభిరుచులు కానవసరం లేదుగా. నీ అభిప్రాయాలేమిటో నీకంటే నాకు బాగా తెలియదు. వాటికి సంబంధించకుండా నేనేం చెప్పినా నీకు లాభించదు. పైగా అపకారం జరుగుతుంది.”

“అభిప్రాయాలు తెలిసికోటంలో తప్పేముంది?”

“తెలుసుకోవచ్చు. అందువల్ల వివిధ వ్యక్తుల ఇష్టా యిష్టాలు తెలుస్తాయి. వాటి ప్రతిబింబాలు నీ మనసులో ప్రతి ఫలించి, నిలిచిపోకుండా చూసుకోవాలి. మనోబలం గట్టిది కాకపోతే, అంతకుముందున్న సొంతభావాలు తుడిచిపెట్టుకు పోగల ప్రమాదంఉంది. నీకేది మంచిదనితోస్తే అదే చెయ్యి. ఎందుకంటే, తలో సలహాఇస్తే, ఏ సలహా ఆచరించాలో పెద్ద సమస్యయి కూర్చుంటుంది. జగన్, సలహా అడగటం, ఇవ్వటం తప్పనికాదు. కాని ప్రయోజనం లేదేమో. నీకు నచ్చనిది నేను చెబితే నువ్వు పెడచెవిని పెడతావు. ఒకవేళ పాటించినా ఫలితా లకి విచారించవలసి రావచ్చు. కాదంటావా?”

“గంభీరంగా ఉపన్యసించావు. బాబోయ్, నిన్నెప్పుడూ సలహా అడగను” అన్నాడు జగన్ నవ్వుతూ.

రజనిమాత్రం ముఖం చిట్లించుకుంది. ఐ. ఏ. ఎన్. కి కట్టమని డాక్టర్ ప్రోత్సాహం ఇవ్వకపోవటం ఆమె కేమీ రుచించ లేదు.

“మాటల్లో పడ్డాం. డాన్సు ప్రోగ్రాం ఉందికదా. ఎనిమిదవతోంది. పోదామా?” అన్నాడుడాక్టర్ రజని నిరు త్సాహాన్ని కనిపెట్టి.

వెంటనే అందరూ లేచారు.

2

డాన్సు జరుగుతున్నంతసేపూ జగన్ నర్తకిని ఊరికే తెగ మెచ్చుకోటం రజనికి నచ్చలేదు.

“అబ్బ, తలనొప్పిగాఉంది” అంది విసుగ్గా.

జగన్ ఆమెవైపు ఆశ్చర్యంగా చూశాడు.

మధ్య మధ్య మెచ్చుకుంటూ, రజనివైపుచూసి ఏదో అనబోయి, ఆమె ముఖ భంగిమలుచూసి మానేశాడు.

ఎప్పుడెప్పుడు నృత్యం ఐపోతుందా అని నిమిషాలు లెక్క పెట్టసాగింది రజని.

రజని నృత్యాన్ని ప్రశంసించకపోవటంవల్ల డాక్టర్ తో, దాసుతో నృత్యాన్ని గురించి ప్రశంసా వాక్యాలు పలకసాగాడు జగన్. అది మరీ కంటకప్రాయమైంది ఆమెకి.

నృత్యం ఐపోయింది. నలుగురూ బయటికి వచ్చారు. జగన్ కొంచెం తటపటాయింది, “ఇప్పుడేవస్తా”నని గ్రీన్ రూమ్ లోకి వెళ్ళిపోయాడు.

రజని తెల్లబోయింది. ఆమె ముఖం జేవురించింది. తనకా నృత్యం నచ్చలేదని తెలిసి, జగన్ అలా ప్రవర్తించటం తన అభిరుచిని కించపరచటమేనని కోపంతో గిరుక్కున తలవక్కుకి తిప్పేసుకుంది. కాని జగన్ ఆమె అయిష్టతని సరిగా గమనించ లేదు.

గ్రీన్ రూమ్ లో మేకప్ విప్పేస్తోంది శారద.

“నమస్తే” అన్నాడు జగన్.

నర్తకి శారద వెనక్కి తిరిగిచూసింది.

“నమస్తే.”

“మీ నృత్యం చాలా అద్భుతంగా ఉందండీ. ఇంత చక్కని నృత్యం చూడటం నా కిదే మొదటిసారి” అన్నాడు జగన్ ఆరాధనా పూర్వకంగా.

“థాంక్స్” అంది శారద చిరునవ్వుతో.

“నృత్యం చూస్తున్నంతసేపూ ఏదో అలౌకికానందం కలిగింది. తమ కళ ఆమోదం పొందటంకంటే కళాకారులకి కోర దగ్గదేదీ ఉండదని నాకు తెలుసు. అంచేతే అభినందనలు చెప్ప లానికి వచ్చాను. సెలవు.” వెళ్ళబోయాడు జగన్.

“ఒక్క నిమిషం. నా నృత్యం ఎందువల్ల బాగుందం లారు? అంటే ప్రత్యేకత ఏమైనా ఉందని మీ అభిప్రాయమా?” అతని ముఖంలోకి చూస్తూ, ఆసక్తితో అడిగింది నర్తకి.

“మీ అభినయం భావానుగుణంగాఉంది. ముఖ్యంగా సాత్వికాభినయంలో అద్భుత నైపుణ్యం ప్రదర్శించారు. నర్తకి ఉపజ్జి, శక్తిసామర్థ్యాలు, సాత్వికాభినయంలో వెల్లడవుతా యని నా అభిప్రాయం.”

“మీకు నృత్యంలో ప్రవేశం ఉన్నట్టుంది.”

“లేదు. కాని నృత్యం గురించి కొంచెం చదివాను.”

శారద అతనివైపు మెచ్చుకోలుతో చూసింది.

“నా నృత్యం గురించి చాలామంది ప్రశంసించారుగాని, ఇలా విమర్శాపూర్వకంగా మెచ్చుకున్నది మీరే. ఎంతో ప్రోత్సాహం ఇచ్చారు. చాలా సంతోషం. కృతజ్ఞురాలిని” అందామె.

జగన్ ముఖంలో ఆనందం తాండవమాడింది. తన ఆనందాన్ని ఆమెకి తెలియచేసి, ప్రోత్సాహం ఇవ్వాలనే ఉద్దేశంతో ఆమెని అభినందించాడు. తన మెప్పు ఊరికే పోలేదు.

“నమస్కారం. వస్తానండీ” అన్నాడు, చప్పున రజని, స్నేహితులు తనకోసం ప్రతీక్షిస్తున్నారని జ్ఞప్తికివచ్చి.

“నమస్కారం. మీ పేరు చెప్పలేదు.”

“జగన్ మోహన్ రావు.”

“ఓ” అంది శారద.

అతనిక ఏమీ అనక వెంటనే బయటికి వచ్చేశాడు. ధియేటర్ గేటుదగ్గర డాక్టర్ ఒక్కడే ఉన్నాడు. దాసు, రజని కనిపించకపోయేసరికి డాక్టర్ని అడిగాడు.

“రజనికి తలనొప్పిగా ఉందట. ఇంటికి వెళ్ళిపోయింది” అన్నాడు డాక్టర్.

వెంటనే జగన్ కి కొంచెం పశ్చాత్తాపం కలిగింది. ఆమె ధియేటర్లో కూడా తలనొప్పిగా ఉందని చెప్పింది. కాని కొన్ని నిమిషాలు తనకోసం వెయిట్ చెయ్యటం అసాధ్యమైనంత తలనొప్పి? అతనికి సందేహం కలిగింది.

“తలనొప్పి? కోపమా?”

“కోపమెందుకు?”

“నేను ఆలస్యం చేశానని.”

“అయితే రెండూవచ్చిఉంటాయి. అదిగాక, చలిగాలిలో ఎక్కువసేపు ఉండటం మంచిదికాదని నేను సలహా ఇచ్చాను.”

“గొప్పవని చేశావు.”

“ఏంచెయ్యను? చలిగాలిలో ఎక్కువసేపు ఉండటం మంచిదా? అని డాక్టర్ని అడిగితే మంచిదేనని చెబుతాడా? అందులో తలనొప్పిగా ఉన్నదాయె.”

“అది శుద్ధ అబద్ధం” అన్నాడు జగన్. రజనికి అసలు తలనొప్పి రాలేదనీ, అంతా తనమీద కోపమేననీ తెలిసిందతనికి. తనేం చేశాడు?

“కావచ్చు” అన్నాడు డాక్టర్ నవ్వి.

“ఇంత సంకుచితత్వం అయితే ఎలా డాక్టర్?” కొంచెం బాధగా అడిగాడు.

“అలా అనకు. కోపానికి, సంకుచితత్వానికి చాలా తేడా ఉంది. కోపం రావటం స్త్రీల సహజధర్మం.”

“నేను శారదతో మాట్లాడుతూ, తనని నిర్లక్ష్యం చేశానని అనుకుని ఉంటుంది.”

“ఆమె ఏమి అనుకునిఉంటుందో నువ్వు ఊహాగానం చెయ్యటం పనికిరాదోయ్. మనుషుల్ని అపార్థం చేసుకోవటానికి అంతకంటే తేలికమార్గం ఇంకోటిలేదు.”

“అర్థం చేసుకోవటానికి కూడా.”

“ఆమె ఏదో ఊహించుకుని కోపం తెచ్చుకుందని అనుమానించి, ఆమె ఊహా ఏమయిఉంటుందోనని నువ్వు ఊహిస్తున్నావు. అంతకంటే ఆమె ప్రవర్తనకి నువ్వు ఎంతవరకు బాధ్యుడివో ఎందుకాలోచించవు.”

“అయితే తప్పు నామీదే ఉందంటావు.”

“ఎవరి తప్పయినా ఇబ్బందిలేదు. ఆమెకి కోపం వచ్చిందని నువ్వు కోపం తెచ్చుకుంటే నీ గొప్పతనం ఏముంది?”

“అయితే ఏమంటావు.”

“మనుషుల్ని సానుభూతితో అర్థంచేసుకోవటానికి ప్రయత్నించమంటాను.”

జగన్ కాసేపు ఏమీమాట్లాడలేదు. తరవాత దాసు విషయం జ్ఞప్తికి వచ్చింది.

“దాసేడీ?”

“ఇద్దరూ కలిసివెళ్ళారు. నిన్నేమీ అనుకోవద్దని చెప్పమన్నారు.”

అనుకోకుండా చప్పున డాక్టర్ చెయ్యి పట్టుకున్నాడు జగన్. డాక్టర్ అతనివైపు కొంచెం ఆశ్చర్యంగా చూశాడు.

“రజనినిచూస్తే ఒక్కొక్కసారి నాకు వశ్యమండుతుంది” అన్నాడు జగన్. వెంటనే అలా అన్నందుకు విచారించాడు. రజని తనని కవ్వించటానికీ, తనకి కోపం తెప్పించటానికీ సంకోచించదు. దాసుతో కలిసి అలా వెళ్ళిపోవటం తనని ముఖమీద చెప్పుతో కొట్టినట్టుగా ఉంటుందని ఆమె అభిప్రాయం! జగన్ అలా ఊహించగానే అతనిముఖం చిన్నబోయింది. రజని తనని అర్థంచేసుకోవటానికి ప్రయత్నించదు. జగన్ నిట్టూర్చి అన్నాడు.

“సరే, మనిద్దరం మిగిలాం. పోదాం పద.”

“మా దేశీయ ధర్మానుపత్రికి ధియేటర్ యజమాని చందా ఇస్తానన్నాడు. ఒకసారి వెళ్ళివస్తా.”

“ఎంత?”

“నూటపదహార్లు.”

“అంతేనా?”

“నువ్వెంతిస్తావేమిటి?”

“అదేనా అడిగేవద్దతి?”

“అయ్యా, ధర్మానుపత్రి ఒకటి స్థాపించి బీదలకి ఉచిత వైద్యం చేయటానికి సంకల్పించాను. పరికరాల నిమిత్తం చందాలు వసూలుచేస్తున్నాం. ఈవిధంగా వసూలుచేసిన డబ్బుకి ప్రస్టీలు ఏర్పాటుచేస్తాం. దయచేసి తమరు మీకు తోచింది ఇప్పిస్తే కృతజ్ఞులం.”

జగన్ వగలబడి నవ్వాడు. డాక్టర్ కూడా శ్రుతికలిపాడు. జేబులోంచి చెక్ బుక్ తీసి వెయ్యిన్నూట పదహార్లకి చెక్కురాసి డాక్టర్ చేతికిచ్చాడు.

డాక్టర్ కళ్ళు మెరిశాయి. జేబులో పెట్టుకున్నాడు.

“సరే, నువ్వు రజని ఇంటికివెళ్ళబోతున్నావని నాకు తెలుసు. నాదారి ఇటువైపు” అని నవ్వుతూ డాక్టర్ ధియేటర్ ఆఫీసులోకి దారితీశాడు.

మొ గ లి రే కు లు

జగన్ ఒక్కసారిగా డాక్టర్ వైపు ఆశ్చర్యంగా చూసి, అడుగుముందుకి వేశాడు. తను రజని ఇంటికే వెళ్ళబోతున్నాడు. డాక్టర్ ఎలా పసిగట్టాడు!

నెమ్మదిగా నడిచి రజని ఇంటిముందు ఆగాడు. వరం డాలో మామయ్యావాళ్ళూ నిద్రపోతున్నారు. కిటికీదాకా వెళ్ళి తొంగిచూశాడు. లైటు వెలుగుతోంది. రజని పొద్దుపోయే దాకా చదువుకుంటూనే ఉంటుంది మామూలుగా. పడకకుర్చీలో పడుకుని ఏదో ఆలోచిస్తున్న రజనిని చూశాడు. ఆమెమీది కోపం అంతా ఒక్కసారిగా అదృశ్యమైంది.

“రజనీ.”

ఉలిక్కిపడిచూసి, తలుపుతీసింది రజని.

“అలా ఉలిక్కిపడ్డావే?” లోపలికి వెడుతూ అడిగాడు.

“ఏదో వరధ్యానంగా ఆలోచిస్తున్నాను.”

“నువ్వేం ఆలోచిస్తున్నావో నాకు తెలుసు.”

“ఏం ఆలోచిస్తున్నాను?”

“నేనింకా ఎందుకు రాలేదని?”

“ఇంతరాత్రివేళ నువ్వెందు కొస్తావనుకుంటాను?”

“క్షమాపణ కోరటానికి.”

“క్షమాపణ! ఎందుకు?”

“నామీద నీకు కోపం వచ్చినందుకు.”

ఆమెకి కోపంలో కూడా నవ్వొచ్చింది.

“నాకెందుకు కోపం?”

“లేదా? అయితే బతికాను.”

“అబ్బా! నేనంటే అంత పెద్దలక్ష్యం ఉన్నట్టు మాట్లాడతావే?”

“కాబోయే అర్థాంగివి. నీ మీద లక్ష్యంలేకపోతే ఇంకెవరంటే లక్ష్యం ఉంటుంది.”

“ఆ డాక్టరూ, నర్సూ ఉన్నారుగా.”

“ఉన్నారు.”

“ఉంటే తమరిక్కడెందుకున్నారు?”

“వాళ్ళు వెళ్ళిపోమ్మన్నారు.”

“నేను వెళ్ళిపోమ్మని అనలేనుగా.”

“నోరులేనిపిల్లవికదూ. సరే నువ్వు వెళ్ళమనకుండానే వెడతాలే.”

“నేనంటే అంత నిర్లక్ష్యమని నాకు తెలుసు.”

“అలా ఎందుకనుకుంటావు రజనీ?” అన్నాడు జాలిగా జగన్.

“నీకు డాక్టరు ఉపన్యాసాలు బాగా తెలకెక్కుతున్నాయి”

“ఏ విషయంలో?”

“అన్నింటిలో. ఆఖరికి ఉద్యోగంవిషయంలో కూడా నా సలహా నీకు పనికిరాలేదు. సలహా ఇవ్వనంటూనే ఆయన పిచ్చి ఊహలన్నీ నీకు బాగా తలకెక్కిస్తున్నాడు.”

జగన్ నవ్వాడు.

“నువ్వలా చిన్నబుచ్చుకుంటా వనుకోలేదు. పోనీ, నీ ఇష్ట ప్రకారం ఐ. ఏ. ఎస్. కి కడతాలే. ఏం?”

“రే పీపాటికి మనసు మార్చుకోవూ?”

“పోనీ ప్రమాణం చెయ్యనా? ఇదిగో ఈ చెక్కుబుక్కు సాక్షిగా ప్రమాణం చేస్తున్నాను. భగవద్గీత లేదుగా.”

జేబులోంచి కొంటెగా చెక్ బుక్ తీశాడు. రజని చేతి లోంచిలాక్కుని కొంటర్ ఫాయిల్స్ చూసింది. వెంటనే ఆమె ముఖంలో ఆశ్చర్యమూ, కోపమూ, విసుగూ ప్రతిఫలించాయి.

“వెయ్యిన్నూటపదహారే! ఎందుకూ?” అందామె. పెళ్ళికాకపోయినా, ఖర్చుకి సంజాయిషీ అడిగే పద్ధతిలో ఆమె ప్రశ్నించేసరికి గట్టిగా కాగిలిలోకి లాక్కుని “స్లీజ్ అప్రూవ్” అనాలనిపించింది జగన్ కి. తమాయింతుకుని, “ధర్మానుపత్రి పెడుతున్నాడుగా, చందా ఇచ్చాలే” అన్నాడు.

“వెయ్యిన్నూట పదహారే!” అందామె మళ్ళీ.

జగన్ కి వెయ్యిన్నూట పదహారే లొక్క లెక్కకాదు. కావలసి నంత ఆస్తికి ఒక్కడే వారసుడు. ఎందుకైనా మంచిదని తన పేరా, కొడుకుపేరా బ్యాంకులో రెండు అకౌంటులలో డబ్బు వేశాడు అతని తండ్రి. జగన్ మీద ఆయనకి వల్లమాలిన విశ్వాసం. చెడిపోవాలికి డబ్బే కారణం అని అందరూ అంటున్నా, అలాంటివాటికి జగన్ అతీతుడని ఆయన నమ్మకం. చెడిపోయే వాడు ఎప్పుడైనా చెడిపోవచ్చు. తన తదనంతరం చెడిపోయేవాడిని చెడిపోకుండా ఎవరు కాపాడుతారు? జగన్ కూడా తండ్రి విశ్వాసాన్ని గంగపాలు చేయలేదు. ఆ ఒక్కసారి మాత్రం ధర్మ కార్యానికి చందా ఇచ్చాడు. డాక్టర్ మీద అభిమానంకొద్దీ, చేయూత ఇవ్వదలిచాడు.

“డాక్టర్ చేసేది మంచిపనికదా!” అన్నాడు.

“మంచిపనే!” అంది రజని ముఖం చిట్టించుకుని.

“రజనీ!” అన్నాడు చిరుకోపంతో.

“నేను చెప్పనే చెప్పానుగా. ఆ డాక్టర్ మాటలునింటే కొంప గుండమే” అంది రజని ఏమాత్రం ఆలోచించకుండా.

జగన్ కి ఆశాభంగం కలిగింది. తన ఔచార్యానికి రజని ప్రశంసిస్తుందని ఆశించాడు. తనమీద ఆమెకి మరింత గౌరవ భావం కలుగుతుందని భ్రమపడ్డాడు. డాక్టర్ తనకి ఎంత మిత్రుడో ఆమెకి తెలుసు. అతను చేసేది మంచిపనికాదని ఎవరనగలరు. పరిస్థితి అర్థం చేసుకోకుండా అలా ఆమె తన మనసుని గాయపరచటం అతనికి బాధ కలిగించింది.

“డాక్టర్ నాకు ప్రాణాన్నేహితుడు రజనీ” అన్నాడు బాధగా.

“అందుకే ఇలా ప్రాణం తీస్తున్నాడు” అంది రజని.

రజనివైపు దిగ్భ్రమతో చూశాడు. ఆమె భావాలు ఎటువంటివైనా, తన మనసుని గాయపరిచేమాటలంటుందని అత నెప్పుడూ అనుకోలేదు. అలా అంటే తన గుండెని గుప్పిట్లో నలిపినట్టువుతుందని ఆమెకి తెలియకపోలేదు. కాని డాక్టర్ మీది కోపాన్ని వెళ్ళగక్కే ప్రయత్నంలో తనబాధని ఆమె లక్ష్య పెట్టదు. జగన్ కి ఎక్కడలేని నిస్పృహ కలిగింది. ఆమె తనని అర్థంచేసుకోదు. కనీసం ప్రయత్నించదు. అసలు రజని

తనని ప్రేమిస్తోందా? ఈ అనుమానం కలగగానే ఆమె వదనాన్ని దీక్షగా చూశాడు.

రజని!

ఎందుకో ఆమె అంటే ఎక్కడలేని ఆపేక్ష! ఎంతకోపం వచ్చినా, ఎలాగో సరిపెట్టుకుంటాడు. తన మనసూ, హృదయమూ గాయపడినా, ఆ ఎర్రటి పెదవులమీద ముద్దు పెట్టుకోవాలని తహతహపడ్డాడు.

“సరే, నీ ఇష్టం! నాకెందుకు. తీసికో నీ చెక్ బుక్” ఇచ్చేసింది రజని. యాంత్రికంగా తీసుకున్నాడు. ఏమీ అనలేదు.

మొదటిసారిగా రజని జగన్ బాధపడేవిధంగా తను ప్రవర్తించినట్టు కనిపెట్టింది. సామాన్యంగా ఎంత కోపంలో ఉన్నా, ఏదో ఒక జవాబు చెబుతాడు. అతనలా జవాబు చెప్పకుండా నిశ్శబ్దంగా నిలబడేసరికి జాలిగా, అనునయించే ధోరణిలో అంది.

“జగన్, అంటే నీకు కోపంగాని, ఇతర్ల డబ్బుతో పేరు సంపాదించుకోవటం ఘనకార్యమా, చెప్పు. వెయ్యికాదు. రెండవేలైనా, నువ్వు ఇవ్వదలచుకుంటే ఇవ్వవచ్చు. కాని, ఒక్క దమ్మిడిఅయినా నువ్వు తోకరాలో పోగొట్టుకుంటే నాకు బాధగా ఉంటుంది.”

“శోకరా! డాక్టర్ నాకు శోకరా వేశాడా రజని!” అన్నాడు జగన్ ఆమె అభిప్రాయం స్పష్టంగా తెలుసుకోవడానికి కళ్ళలో చూస్తూ.

“మనుషుల నిజమైన మనస్తత్వాల్ని నువ్వు ఎందుకు అర్థం చెసుకోలేవో నా కర్ణంకాదు జగన్.”

రజని నిజంగా డాక్టర్ని సరిగా అర్థం చేసుకోలేదా? ఇంతవరకూ తను డాక్టర్ తో చనువుగా ఉంటూ, అతని మాటల్ని లక్ష్యపెట్టి తన మాటల్ని తోసివేస్తున్నాడనే ఊహతో ఆమె అలా ప్రవర్తిస్తోందని అనుకున్నాడు. కాని ఇప్పుడు ఆమె మాటలు వింటుంటే, ఎక్కడో ఏదో వక్రత ఉందని తట్టిం దతనికి. ఆలోచనగా ఆమెవైపు చూస్తూ అన్నాడు.

“నేను మనుషుల్ని అపార్థం చేసుకుంటున్నానని డాక్టర్ అన్నాడు. అసలు అర్థమే చేసుకోలేదని నువ్వంటున్నావు. చూస్తే నాది వట్టి మట్టిబుర్రలాఉంది.”

రజని చిరునవ్వుతో ఆపేక్షగా అతనివైపు చూసింది.

“పాటిమట్టేలే.”

జగన్ బాధ, కోపమూ ఆక్షణంలో అదృశ్యమయ్యాయి.

“అలా అనకపోతే, ఐ. ఏ. ఎస్. కి కూర్చోనని భయం. ఏం?”

“అబ్బ. నన్ను ఉద్ధరించటానికేపావం!”

“మరెవర్ని ఉద్ధరించటానికి?”

రజని నవ్వింది.

“ఎవర్నివాళ్ళు ఉద్ధరించుకుంటే చాలు. నిద్ర రావటం లేదా!”

రజని ఆవులించింది.

“వెళ్ళమని చెప్పరాదూ? సెలవు.”

నవ్వుతూ జగన్ తలుపుదాకావెళ్ళి, వెనక్కి చూశాడు. అతనివైపే చూస్తున్న రజని చప్పున కళ్ళు మూసుకుంది.

3

ఆసుపత్రి ప్రారంభోత్సవం జరుగుతోంది. జగన్, దాసు, రజని ముఖ్యమైన అతిథులగదిలో కూర్చున్నారు. ప్రారంభోత్సవం అనుకున్న సమయానికి ప్రారంభం కాక పోవటంతో దాసు ఆవలించాడు.

“ఏం డాక్టర్, మీ ఆసుపత్రి ప్రారంభోత్సవం ఎన్నింటికి?”

“మా ఆసుపత్రి! ఇది మాదికాదు దానూ. మీ అందరిది.”

“మంచిదే. తలోసీసా పట్టుకు పొమ్మంటావా?”

“ఆ అవసరం కలక్కుండా ఉండాలనే డాక్టర్లైనవాడు కోరుకుంటాడు.”

“పొరపాటు. అలాంటి అవసరం కలగాలనే డాక్టర్లు కాచుకూచుంటారు.”

“అబ్బో. నీతో వాదించటమే. అడ్వకేటువి.”

“కాబోయే డిస్ట్రిక్ట్ మున్సిఫ్ ని. వాదనవినటం అలవాటు చేసికోవద్దా?”

“నువ్వు మున్సిఫ్ కావాలేగాని, నీ ఇష్టంవచ్చినంతసేపు వాదించి, తలనొప్పికి మందిచ్చిపోనూ?”

అందరూ నవ్వారు.

“బిల్లుమాత్రం చెయ్యకు నీ పుణ్యం. సరే, అసలు సంగతి, ప్రారంభోత్సవం ఇవాళ జరుగుతుందా?”

“కాస్త ఓపికపట్టుబాబూ. అప్పుడే ఆఫీసరైపోయా ననుకుంటే ఎలా?”

దాసు ఆవులించాడు.

“ఏం ఆఫీసరో! ఈ మధ్య బార్ రూమ్ లో నిద్రపోవటం అలవాటయింది. కాస్త కాఫీ తప్పేద్దా, నీ మేలు మర్చిపోను.”

“ఓఅరగంట ఆగవయ్యా.”

“అప్పటికి గాఢనిద్రలో ఉంటానేమో.”

“బతికిపోతాం. అన్నట్టు డాక్టర్, శారదకోసం కారు పంపావా?” అన్నాడు జగన్.

మెడికల్ మాగజైన్ ఏదో తిరగేస్తూ, రజని ఆ మాటలు విని తలెత్తి జగన్ వైపు చూసింది.

“ఆహా. వస్తూఉండాలి” అన్నాడు డాక్టర్.

“ఈమె నెక్కడపట్టావు రావుజీ?” అన్నాడు దాసు. డాక్టర్ ముఖం కొంచెం ఎర్రబడ్డది.

“ఆమెనిగురించి తెలిగ్గా మాట్లాడకు దానూ. నూటికి కోటికి అలాంటివాళ్ళుంటారు.”

“అవునవును. ఆసుపత్రి సహాయార్థం ఉచితప్రదర్శన ఇచ్చిందికదూ? ఆమాత్రం పొగడ్త తప్పదులే” అన్నాడు దాసు, డాక్టర్ మాటల్ని ఏమాత్రం లక్ష్యపెట్టకుండా.

“నోరుమూసుకోవోయ్, దానూ” అన్నాడు జగన్.

“దానికేం భాగ్యం” అన్నాడు దాసు కొంచెం వెటకారంగా. “కళ్ళు మూసుకోమంటే కష్టంగాని.”

జగన్ అతనివైపు ఆశ్చర్యంగా చూశాడు. డాక్టర్ కి బాగా కోపం వచ్చింది.

“ఏమిటి దానూ నువ్వు మాట్లాడేది?” కొంచెం గట్టిగానే అన్నాడు డాక్టర్.

“నిద్రవస్తోంది. కళ్ళు మూసుకోమన్నా మూసుకుంటాలే” అన్నాడు దాసు మరింత నిర్లక్ష్యంగా.

రజనికి తృప్తిగా ఉంది. డాక్టర్ జగన్ వైపు చూశాడు. జగన్ డాక్టర్ వైపు చూశాడు. దాసు ఏం ఉద్దేశించింది వాళ్ళిద్దరికీ అర్థం కాలేదు.

“నీ కెన్నిసార్లు చెప్పినా అంతే. మనుషున్ని మహా తేలిగ్గా తీసేస్తావు, దానూ” అన్నాడు డాక్టర్.

“శారదలో నువ్వు కనిపెట్టినదోషం ఏమిటి?” అన్నాడు జగన్.

“దోషి అని నిర్లయమయ్యేదాకా ప్రతివాడినీ నిర్దోషిగానే భావించాలి అంటుంది లా. నే నది ఒప్పుకోను. ఈ ప్రస్తుత ప్రపంచంలో నిర్దోషిగా, పూర్తిగా రుజువయేవరకూ ప్రతివాడూ దోషి అనే నా భావం. మనిషిని దోషం రాహువులా పట్టిం దోయ్, ఏంచెప్పేది?” అన్నాడు దాసు, తను చెప్పేది యుగధర్మం అని సూచిస్తూ.

“నువ్వొక వింత మనిషివి” అన్నాడు డాక్టర్ అతనితో వాదించటంవల్ల ప్రయోజనం లేదని తెలిసి.

“విద్యగలవాడు వింత పశువు. బుజువు చెయ్యగలను కావాలంటే. విద్యనేర్చినవాడు టోపీ పెట్టినట్టు, విద్యరానివాడు పెట్టలేడు. కాదంటావా? ఏం డాక్టర్, గుండెమీద చెయ్యి వేసుకుచెప్పు” సవాలు చేశాడు దాసు.

డాక్టర్ ఏమీ సమాధానం చెప్పలేదు. నవ్వాడు. బయట కా రాగిన చప్పుడయింది. డాక్టరు బయటికి వెళ్ళాడు. అతని వైపుచూసి, దాసు భావగర్భితంగా నవ్వి, “స్నేహితుడైపోయాడు గాని, లేకపోతే డాక్టర్ పని పట్టేవాడిని” అన్నాడు.

జగన్ కుతూహలంగా “ఏం జరిగిందేమిటి?” అన్నాడు.

“ఏం జరిగేదేమిటి, ఆ శారదలేదూ—” అని చప్పున రజనివైపు చూసి, నాలిక కరుచుకున్నాడు దాసు. ఆమె ఎటో చూస్తున్నట్టు ఆసక్తితో వినసాగింది.

“ఊఁ, శారద?”

“తరవాత చెబుతాలే” అన్నాడు దాసు.

“వ్. వెధవ నన్నెన్ను. చెప్పేసెయ్యి.”

“పుకార్లు బయల్దేరాయి. డాక్టరూ, శారదా కలిసి తిరుగుతున్నారుట.”

జగన్ తెల్లబోయాడు.

“ఛీ. వెధవ పుకార్లు. ఎవడో ఏదో కూస్తే, నీ నోటి వెంబడి ఆ మాట ఎలా వచ్చింది?”

“చెప్పమని చంపితే ఏంచేసేది?” అన్నాడు దాసు, చీమ కుట్టినట్టుయినా లేకుండా.

అతను మాట్లాడేతీరూ, ఆ మాటల వైఖరిచూసి జగన్ నమ్మలేనట్టుగా అతనివైపు తేరిపారచూశాడు. దాసు చాలా కలుపుగానే మాట్లాడతాడు. ఎంత గంభీరమైన విషయమైనా, తేలిగ్గా తీసేస్తాడు. మిత్రుడైన డాక్టర్ పట్ల అంత నిర్లక్ష్యంగా ఏమీ సంబంధంలేనటుగా ప్రవర్తించటంచూసి, జగన్ కి కొంచెం అసహ్యం వేసింది.

“డాక్టర్ మన స్నేహితుడు, దానూ. మర్చిపోతున్నావు.”

“అందుకోసమేగా నోరు మూసుకున్నాను” అన్నాడు దాసు.

ఇంతలో డాక్టర్, శారదా గదిలోకి వచ్చారు. డాక్టర్ అందర్నీ శారదకి పరిచయం చేశాడు. తర్వాత ఏర్పాట్లకోసం బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

“నా నృత్యంగురించి మీరు స్థానికపత్రికలో వ్రాసిన వ్యాసం చదివానండీ. కృతజ్ఞురాలిని. కాని, నిర్ణేతుక కటాక్షంతో ఆకాశంలో కూచోబెట్టారు” అంది శారద జగన్ ని ఉద్దేశించి.

“నేను రాసిందాంటల్లో అతిశయోక్తి ఏమీ లేదండీ. ఎప్పటికైనా మీరు నృత్యంలో అత్యున్నత శిఖరాన్ని అందుకోగలరని నా నమ్మకం.”

“థాంక్స్.”

“ఆ వ్యాసం నేను చదవనేలేదే. చెప్పలేదేం జగన్?” అన్నాడు దాసు.

“చెప్పేందుకేముంది?” అన్నాడు జగన్. రజని అతని వైపు చురచుర చూసింది.

“నృత్యంలో పారం చూడాలని ఆశయంమాత్రం ఉంది. కాని, అది ఒక మంచి కలగా మాత్రమే నిలిచిపోతుందేమోనని భయం. నృత్యానికే నా జీవితాన్ని అంకితంచేసి, లక్ష్యాన్ని అందుకోవాలని ప్రయత్నిస్తున్నానండీ. కాని కొన్ని సమయాల్లో ఏదో నిరుత్సాహం ఆవరిస్తుంది” అంది శారద.

“నిరుత్సాహం ఎందుకండీ? మీ ఆశయం తప్పక సిద్ధిస్తుంది”

“అబ్బో. దేవుడల్లె వరమిస్తున్నాడే” అనుకుంది రజని.

“శారదగారూ! మా రజని కూర్చున్నభంగిమ ఎలా ఉందంటారు?” అన్నాడు జగన్ ఆమెని ఉడికిస్తూ.

వెంటనే రజని, “సంతోషం” అని సరిగ్గా కూర్చుంది. శారదనవ్వి, “అలిసిపోయినట్టున్నారే?” అంది.

మర్యాదకోసం “అవునండీ” అంది రజని ఇష్టం లేకపోయినా.

“మా రజనికి మీ డాన్సంటే గొప్ప అభిప్రాయం అండీ.”

“నాలో గొప్పతనం లేకపోయినా, వారి అభిమానం అలా ఆనిపిస్తుంది” అంది శారద మర్యాదగా.

“మీకు పుణ్యం ఉంటుంది. ఆమెకి నృత్యం నేర్పుదురూ. మహా ఉబలాట పడుతోంది.”

“అబద్దాలకి హద్దుండాలి” అంది రజని.

“పోనీ, నేర్చుకోండి. తప్పేముంది?” అంది శారద నవ్వుతూ.

“అది ఒకటే తక్కువయింది.”

“ఆ ఒకటి కూడా తక్కువ కాకుండా ఉండాలనేగా.”

“నేను చస్తే వేర్చుకోను” అకస్మాత్తుగా రజనికి వోర్చు నశించింది.

“నేర్చుకోవాలి కేమండీ?” అంది శారద రాజీ ధోరణిలో.

“ఇష్టం లేదండీ.”

“అసలు అది పుట్టుకతో రావాలేంటి. లలితకళలున్నాయి చూశారా—”

“నేర్చుకుంటే ప్రతివాళ్ళకీ వస్తుంది” రజని అభిమానం ఉట్టిపడేట్టు అంది అతన్ని వాక్యం పూర్తిచెయ్యనివ్వకుండా.

“నీకు తప్ప—”

“అవును. నాకురాదు. బి. ఏ. స్వానుకావటం డిస్ క్వాలిఫి కేషన్.” వ్యంగ్యంగా అంది రజని శారదకంటే తను అన్నిటిలో అధికురాలినని నిరూపిస్తూ.

“నీకు తప్పకుండా వస్తుందని అనబోయాను. పూర్తిగా వినకుండా తొందరపడ్డావు రజనీ” అన్నాడు మరింత ఉడికిస్తూ.

ఆపుకోవాలనుకున్నా అందరూ నవ్వేశారు, రజని తప్ప “నమర్పించుకోటం అనవనరం.” రజనికి బాగా కోపం వచ్చింది. కోపం దాచదలచుకోలేదు.

“భావప్రకటన బాగుందంటారా?” అన్నాడు జగన్ శారదని ఉద్దేశించి, రజనివైపు కనుబొమ లెగరవేస్తూ.

“అబ్బ. నా కనలే తలనొప్పిగాఉంది” అంది రజని. జగన్ నోరు కట్టుబడిపోయింది. రజని తలనొప్పిగాఉంది అని అంటే అది ప్రమాదపు సూచనే.

ఇంతలో డాక్టరు పిలుపు వినిపించింది. బ్రతుకుజీవుడా అని లేవాడు జగన్. అందరూ అతన్ని అనుసరించి సమావేశం జరిగే స్థలానికి వెళ్ళారు. ఎక్కువమంది ఆహూతులులేరు. కొందరు ప్రముఖులుమాత్రం విచ్చేశారు. డాక్టర్ తన ఆశయాన్ని వివరించి, సహాయం చేసినవాళ్ళకి కృతజ్ఞత చెప్పాడు. ధర్మానుపత్రికంటే పూర్తిగా ధర్మానుపత్రిక అనే అర్థంకాదనీ, అలాంటిది ఒకరిద్దరి వ్యక్తులకి సాధ్యంకాదనీ అన్నాడు. బీదలకి ఉచితంగా వైద్య సహాయం లభింపచేసే ఉద్దేశంతో స్థాపించబడిందనీ, రోజూ కొంతకాలం ఆ ఆసుపత్రి నిర్వహణకి తన సేవ వినియోగిస్తాననీ అన్నాడు. క్రమంగా ఇంకా విస్తృతం చేసి, సంఘ సేవపరులైన ఒకరిద్దరి డాక్టర్ల సహాయంతో నిర్వహించే ఉద్దేశం ఉందనీ అన్నాడు.

తరవాత కొంతమంది మాట్లాడుతూ, తమ సహాయ సహకారాలని లభింపచేస్తూంటామని వాగ్దానం చేశారు. శారద కూడా మాట్లాడింది. డాక్టర్ పట్ల తన కెంతో గౌరవం ఉందని చెప్పి, ఆయన సంఘసేవాసక్తికి అభినందనలు తెలియచేసింది. ఉడతాభక్తిని తను చేసిన సహాయం గొప్పచేసి చెప్పటంలోనే ఆయన ఉదాత్తత వెల్లడవుతోందనీ, యధాశక్తిని సహాయం చెయ్యాలానికి తనెప్పుడూ సిద్ధమేననీ అంది. తన సహాయం మాటల్లో కాక, కార్యరూపంలో లభింపచేస్తాననీ, అవకాశం దొరికినప్పుడల్లా ప్రదర్శనలిచ్చి ధన సేకరణకి తోడ్పడతాననీ వాగ్దానం చేసింది. అయినా ఆమెకి తృప్తి కలగలేదు.

“డాక్టర్ గారి నిస్వార్థ సేవ నాలో నిద్రాణమై ఉన్న సేవా శక్తిని, ఉత్సాహాన్ని మేలుకొల్పింది. ఈ ఆసుపత్రిలో రోజూ కొంత సమయాన్ని నర్సుగా రోగులకి సేవచేయటంకోసం వినియోగిస్తానని వాగ్దానం చేస్తున్నాను” అంది ఉద్రేకంగా.

సభికులు చప్పట్లు కొట్టారు. దాసు ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వి, జగన్ వైపు చూశాడు. డాక్టర్ భావోద్రేకంతో గద్గదమైన స్వరంతో శారదకి కృతజ్ఞత తెలిపాడు.

సమావేశం ఆఖరయింది. అందరూ లేచారు.

“అదంతా డాక్టర్ గారి సేవాప్రభావమేనా?” అన్నాడు దాసు, జగన్ ని ఉద్దేశించి.

“ఊరుకో, దానూ. మన ష్చేంతరవాత కాస్త జ్ఞానం ఉండాలి”

దాసు ముఖం చిట్లించుకున్నాడు. ఇంతలో డాక్టర్ వాళ్ళ దగ్గిరికి వచ్చాడు.

“నువ్వు నా స్నేహితుడివైనందుకు గర్వంగాఉంది డాక్టర్” అన్నాడు జగన్. ఆయన నవ్వి, “అంత అభిమానం పనికిరాదు” అన్నాడు.

“డాన్సర్ నర్స్ గా ఏంరాణిస్తుంది మహాశయా?”

“దానూ, వృత్తికీ, సేవకీ సంబంధంలేదు. అదికాక, నృత్యం ఆమెకి వృత్తికాదు. ఉబుసుపోక. సరిగా చెప్పాలంటే కళారాధనకోసం” అన్నాడు డాక్టర్.

“కళారాధన నర్సింగ్ హోమ్ లో ప్రారంభిస్తే రోగులకి కొంచెం ఉబుసుపోకగానే ఉంటుంది. నృత్యంవల్ల కూడా రోగాలు నయం చెయ్యవచ్చని నిరూపించారుగదా ఇద్దరూ కలిసి?”

డాక్టరు దాసువైపు చూశాడు. అతని మాటల్లో కనిపించి కనిపించని వ్యంగ్యం పసికట్టి, “ఏం, బుద్ధిజాడ్యాలు కుదరొచ్చు” అని బుజం తట్టాడు.

4

ఆసుపత్రి విజయవంతంగా నడుస్తోంది. డాక్టరు, శారదా బీదప్రజల్లో మంచిపేరు సంపాదించుకున్నారు. ప్రతి రోజూ శారద రెండుగంటలు ఉదయం ఆసుపత్రిలో పని చేస్తుంది. జగన్ తరుచుగా ఆసుపత్రికి రాక సాగించాడు. శారద సేవాభిలాష అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఒకసారి ఆమెని అడిగాడు.

“కళాభిరుచిఉన్నవాళ్ళు కళనిగురించి పాటుపడటం సహజం. ఇలా రోగులకోసం కాలాన్ని వృధా చేయటం నాకు వింతగా ఉందండీ” అన్నాడు.

“వినేముంది?” అందామె.

“కాదా? ఈకాలాన్ని నృత్యానికే వినియోగిస్తే మీ లక్ష్యానికి చేరువౌతారు. దీనివల్ల ఏంలాభం?”

“లాభంకోసమే మనం అన్నిపనులూ చేస్తామా?”

“అదికాదు. మీరేమీ అనుకోకపోతే ఒకమాట చెబుతాను. మీ రానాడు ఉద్రేకంతో వాగ్దానం చేశారు. మాట నిలబెట్టుకున్నారు. కాని, నిజంగా మీరిలా కాలాన్ని వృధాచేయటం డాక్టర్ కి

కూడా ఇష్టం ఉండదనుకుంటాను. మీరేమీ అనుకోకపోతే నేను డాక్టర్ కి చెబుతాను, మిమ్మల్ని శ్రమపెట్టవద్దని."

"నేను శ్రమ అనుకోలేదండీ."

జగన్ ఆమెవైపు అవనమ్మకంతో చూశాడు. ఆమె నిజం చెబుతోందని నమ్మలేకపోయాడు.

"నిజం చెప్పండి."

"అబద్ధం చెప్పాలి అవసరం ఏముందండీ?"

"మీ మనస్తత్వం చిత్రమైంది. ఎందుకంటే, ఒక లక్ష్యం ఎప్పుడైతే ఉందో దాన్ని నెరవేర్చుకోవాలి కే ప్రయత్నిస్తాం, కాని మధ్యలో మనసు మరోవిషయమీదికి మరలించటానికి ఇష్టపడం."

"కావచ్చు. జీవితం బహుముఖమైంది కదండీ. జీవిత లక్ష్యాన్ని నెరవేర్చుకోవాలి ప్రయత్నించటం, అది నెరవేరితే సంతోషించటం ఇవన్నీ మామూలే. కాని, ఇతరులకి మనం ఏం చేశాం అని ఆలోచిస్తే భయం వేస్తుంది. సంఘంలో జీవిస్తున్నాం కనుక, ఏదోఒక విధంగా ఇతరులకి ఉపకారం చేస్తే ఉండే ఆత్మ తృప్తి, మన సొంత లక్ష్యాలని సాధించుకోటం కోసం ప్రయత్నించటంలో ఉండదు. 'స్వార్థత్యాగం' లాంటి పెద్దపేర్లు పెట్టకండి. తృప్తి అనేది ఎప్పుడూ ఆత్మ శ్రయమే. అది ఏయే మార్గాలలో లభిస్తుందో అన్వేషించటం ఒకవిధంగా స్వార్థమేకదా."

జగన్ నిశ్చేష్టంగా శారదవైపు చూశాడు. ఆమె అలా విషయాన్ని విశదీకరిస్తుందనుకోలేదు. ఇంతకాలం ఆమె కేవలం మాటకోసం నర్సగా పని చేస్తోందని అనుకున్నాడు. కాని ఇంత ఆలోచన, ఇంత గాంభీర్యమూ ఆమె ప్రవర్తనని శాసిస్తున్నాయని తెలుసుకోలేకపోయాడు. ఆమెపట్ల అంతకిముందులేని గౌరవం కలిగింది.

"మీలో ఇంత ఆలోచనాశక్తి ఉందని అనుకోలేదండీ!"

"అదంతా డాక్టరుగారి చలవ."

జగన్ ఆమెవైపు నిశ్చలంగా చూశాడు. డాక్టర్ని ఆమె తనకంటే బాగా అర్థం చేసుకుందనిపించింది. అది ఎలా సంభవం? ఇంతకాలంనుంచీ, తాము మిత్రులుగా ఉంటున్నారని డాక్టర్ స్వభావం కూలంకషంగా తనకి తెలుసనుకుంటున్నాడు. కాని తనలో అతను ఇన్ని ఆలోచనల్ని ఎప్పుడూ రేపలేదు. ఇంతకాలం నుంచీ డాక్టర్ని శారదవిషయం అడగలేదు. వారిద్దరికీ ఎలా పరిచయం కలిగిందో తెలుసుకోవా లనిపించింది.

"డాక్టర్ మీకెలా తెలుసు?"

"ఆసుపత్రి నిధిసేకరణకి నేను ప్రదర్శన ఇవ్వలేదండీ."

"అంతకిముందుతెలియదా?"

శారద ఒక్కక్షణం ఆగి తెలుసన్నట్టు తలూపింది.

"ఎలా?"

"పేషంటుగా."

"ఓ. అలాగా."

"అవునండీ. నృత్యప్రదర్శన ఏర్పాటునోజు అకస్మాత్తుగా కాలువారి నొప్పిపుట్టింది. డాన్స్ చెయ్యటం ఆసం

భవం అనిపించింది. డాక్టర్ గారిదగ్గరికి వెడితే "డాన్స్ చెయ్యటానికి వీల్లేదు." అన్నారు. ఏమైనా నృత్యం మానటానికి వీల్లేదన్నాను. అయితే మందివ్వటానికి వీల్లేదన్నారు. బతిమాలాను. నాకోసంకాదనీ, టీక్కెట్లు కొనివచ్చినజనానికి ఆశాభంగం జెతుందనీ చెప్పాను. "వాళ్ళు ఆశాభంగం చెందకుండా ఉండటం ముఖ్యమా, కాలుముఖ్యమా?" అన్నారు. "కాలు ముఖ్యమే. కాని డాన్సుచేసినందువల్ల కొంతకాలం ట్రీట్ మెంట్ తీసుకోవలసి వచ్చినా పరవాలేదు. ఎలాగో బాధపడతాను. అంత మందికి ఆశాభంగంకలిగితే మనసుకి కషంగా ఉంటుంది" దన్నాను. ఆయన నవ్వి ఏదోఇంజక్షన్ ఇచ్చారు. చెయ్యిపెట్టి తీసేసి నట్టు యింది నెప్పంతా. అదే పరిచయం."

"అయితే జనంకోసం కాలువిరగ్నొట్టుకోవాలి ఒప్పుకున్నారన్నమాట."

"చిత్రంగా మాట్లాడుతున్నారే. విరుగుతుందని తెలిస్తే ఎందుకొప్పుకుంటారండీ ఎవరుమాత్రం?"

జగన్ చిరునవ్వు నవ్వాడు.

"డాక్టర్ని ఒప్పించారంటే అఖండులే మీరు. సలహా లివ్వటం బాగాఅలవాటై, తన అభిప్రాయాల్ని ఇతర్లమీద రుద్దుతాడని మారజని అంటుంది. మీరు డాక్టర్నే శాసించారే!"

"ఇంకానయం! అదేమాటండీ?" చిరునవ్వుని బుగ్గల మధ్య నొక్కేస్తూ, పెదవులు బిగించి అంది శారద.

కెవ్వుమన్నాడు జగన్. పక్కనే టేబిల్ మీద ఉన్న ఆపరేషన్ సామగ్రితో ఆడుతుంటే కత్తి చేతిలో దిగబడ్డది. శారద కేకకి అదిరిపడి, చెయ్యిచూసి వెంటనే కాటన్ స్పిరిట్ లోముంచి రక్తం తుడిచేసి గాజ్ క్లాత్లు చింపి కట్టుకట్టింది.

"నర్సింగ్ బాగా నేర్చుకున్నారే" అన్నాడు జగన్.

"సమయానికి మీకు ఉపయోగపడ్డది నేర్చుకున్న విద్య."

కృతజ్ఞతతో ఆమెవైపు చూశాడు.

"నర్సింగ్ లో కూడా మంచిప్రావీణ్యం ఉందని ఈసారి వ్యాసంలో రాస్తాను."

"వాళ్ళు డబ్బిస్తారు కాబోలు."

"అబ్బే. నేనే ఇచ్చివేయిస్తాను."

"పోనీ, మీరే ప్రతిక పెట్టకూడదూ?"

"వండర్ ఫుల్. బ్రహ్మాండమైన ఐడియా. ఇది మీకే తట్టిందా, లేక మరెవరి ప్రోద్బలమన్నా ఉందా?"

"ఉన్నారూగా మీ డాక్టర్."

"ఇంకేం అలా చెప్పండి. సలహా ఇవ్వవయ్యా అంటే పెద్ద లెక్కరిచ్చాడు. పరోక్షంగా చెప్పకపోతే ప్రత్యక్షంగా చెబితే నోటిముత్యాలు రాలుతాయా?"

"అలా చెప్పలేదండీ. ఊరికే సూచనగా ప్రస్తావనవస్తే అన్నారు. మీకు రచనలో మంచి ప్రావీణ్యం ఉందిట. మా జగన్ ఎడిటర్ అయితే ప్రతిక్రి నేనూ వ్యాసాలు రాస్తాను అన్నారు."

"నేను ఎడిటర్నికాను. ఐ. ఏ. ఎన్. కి కూర్చుంటాను. అని చెప్పండి."

"అది ఆయనకి తెలుసులెండి. అందుకే చెప్పలేదు."

జగన్ ఆమెవైపు కొంచెం విస్మయంతో చూశాడు.
“ఎలా తెలుసో!”

“స్నేహితులుకదా! ‘ఎన్ని కోతలుకోసినా, జగన్ ఆఫీసరై మనందర్ని మర్చిపోతాడు, రజనిని తప్ప’ అని అన్నారు డాక్టరుగారు.”

జగన్ నవ్వాడు. అతనికి డాక్టర్ స్వభావమూ, శారద స్వభావమూ తెలిసిపోయాాయి. శారదనీ, రజనినీ పోల్చిచూశాడు. అసంతృప్తి మనసులో గూడుకట్టి హృదయాన్ని కలచివేసింది. శారద ఆలోచించే పద్ధతికీ, రజని పద్ధతికీ ఎంతో తేడా ఉంది. స్వార్థం, స్వార్థత్యాగం అనే పెద్ద మాటలు ఉపయోగించకుండానే ఇద్దరి స్వభావాలనీ పడికట్టితూస్తే రజని తేలిపోతుంది.

ఆ ఆలోచనరాగానే జగన్ నిట్టూర్పు విడిచాడు. మనసులో ఏదో సందేహం మెదిలింది. తను రజనిని నిర్దాక్షిణ్యంగా విమర్శిస్తూ, లేనిపోనివి కల్పించుకుంటున్నాడా? ఇతరుల ప్రవర్తనతో, వారి దృక్పథాలతో పోల్చి, రజనికీ అన్యాయం చేస్తున్నాడా? రజని వ్యక్తిత్వం రజనికీ ఉంది. ఆమె ఉద్దేశాలనీ, భావాలనీ ఆమెపరిస్థితులలో పరిశీలించిచూస్తే రజనిని తప్పు పట్టటానికి వీలులేదేమో. ఆమెని అర్థంచేసుకోటానికి తను నిజంగా ప్రయత్నించాడా?

జగన్ ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్టు పసికట్టింది శారద.
“ఏదో ఆలోచిస్తున్నారు?”

జగన్ ఆలోచనలోంచి తేరుకుని, “మా రజని మీ మాటలు వింటే ఏమంటుందోనని ఆలోచిస్తున్నాను” అన్నాడు.

అదే సమయంలో డాక్టర్ వచ్చాడు.
“ఆసుప్రతిలో బాతాఖానీ వేస్తున్నారా? మంచిసేవే.”

“అందరికీ అంత సేవతత్వం అలవాటు కావద్దా? డాక్టరుగారికి అభ్యంతరంగాఉంటే సెలవు తీసుకుంటాం.”
“నిరభ్యంతరంగా.”

“అంతేలే. వెయ్యిన్నూటపదహార్లు తీసుకునేటప్పుడు మాత్రం ఎక్కడలేని ఆస్వాయతా వస్తుందికదా?”

డాక్టరు ఏమీ అనకుండా చిరునవ్వునవ్వాడు. జగన్ పనుందని వెళ్ళిపోయాడు.

“వట్టి బోళామనిషి” అన్నాడు డాక్టర్.
“అలా అనకండి. చాలా యోగ్యులు” అంది శారద.
“ఎందుకూ? నిన్ను బాగా పొగిడాడనా?”

“పొగిడారనికాదు. మనసునించి వచ్చేమాటే బయటికి అంటారు. అందుకనే చాలా మంచివారు.”

“గట్టిగా అనకు. రజనికీ తెలిస్తే చిక్కు.”
శారద నవ్వింది.

“ఆమెకి ఆయన మంచితనం తెలియదనా?”

“ఎందుకు తెలియదు. రజనినిగురించి నీ అభిప్రాయం ఏమిటి?”

“తప్పుపట్టటం నా ఆభిమతంకాదుగాని, ఆమె తనని గురించే ఆలోచిస్తుందేమండీ? అతని మనసు అర్థం చేసుకో

లేదేమో అనిపిస్తుంది. వారిద్దరికీ వివాహం నిశ్చయమైందని మీరిదివరకు అంటే చెబుతున్నాను.”

“నిశ్చయమైందనే అనుకుంటున్నాం.”
“అంటే?”

“అహ—ఏంలేదు. జగన్ వట్టి తిక్కమనిషని నీకు తెలియదా?”

“సూక్ష్మంగా ఆలోచించేవాళ్ళని తిక్కమనిషంటే ఎవరేంచేస్తారు. రజనిపట్ల అతనికెదుకో అసంతృప్తిగా ఉందని కనిపెట్టాను.”

“వట్టి బోళామనిషని మళ్ళీ అంటున్నాను.”

“తన అభిప్రాయాలకంటే ఇతర్ల అభిప్రాయాలకి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం ఇస్తారు. తనవ్యక్తిత్వం సులభంగా మర్చిపో గలగటం అంత మంచిదికాదేమో.”

డాక్టర్ విస్మయంతో రజనివైపు చూశాడు.
“మనస్తత్వ పరిశీలనలో నీకు మంచి నైపుణ్యం ఉంది.”

“ఇంకా నయం. జగన్ గారువింటే ఈ సారి వ్యాసంలో అది కూడా రాసేస్తారు.”

డాక్టర్ ఒక్కక్షణంఆగి, నూటిగా శారద కళ్ళలోకి చూసి అన్నాడు. “అతన్ని వివాహం చేసుకునేఆమె అదృష్టవంతురాలనా, దురదృష్టవంతురాలనా నీ అభిప్రాయం.”

శారద నిస్సంకోచంగా ఆనేసింది.
“అదృష్టవంతురాలే. సందేహమేముంది!”

“ఒకవేళ రజనికీ, అతనికీ వివాహం జరక్కపోతే!”
డాక్టరు ఏం ఉద్దేశిస్తున్నాడో ఆమె శోధించసాగింది.

“పాపం, ఆయన మానసికంగా దెబ్బతింటారు.”
“నువ్వతన్ని వివాహం చేసుకోగలవా?”

శారద అదిరిపడ్డది.
“డాక్టరుగారూ!” అని కేకపెట్టింది. ఆమె కళ్ళలో గిర్రున నీళ్ళు తిరగటం డాక్టర్ చూచాడు.

“హలో డాక్టర్” అంటూ దాసు ప్రవేశించాడు.
“ఓ, దాసూ. ఏమిటిసంగతి. కూర్చో” అన్నాడు డాక్టర్.

దాసు వస్తూనే చివరి సంభాషణలు విన్నాడు. మనసులో ఏవేవో ఆలోచనలు రేగాయి.

“ఏమిటి డాక్టర్, తీరిగ్గా ఉన్నారేం ఇద్దరూ?”
“మా మందులకి రోగాలు జడిసిపారిపోతున్నాయి. ఏం చెయ్యం?”

“రోగులు కాదుగదా!”
డాక్టర్ నవ్వాడు.

“ఏం పారిపోదామనుకుంటున్నావా?”
“ఆ పోయేదేదో వైకుంఠానికే పారిపోతాను. కానీ కొంతకాలం ఆగాలి. కనీసం సెలెక్షన్ రిజల్టు తెలిసేదాకా? ఇప్పుడు వచ్చిన విశేషాలేమిటంటే మనకి ఇంటర్వ్యూ వచ్చింది. ఆ వార్త చెవినివేసి వెడదామని వచ్చాను. జగన్ కి కూడా చెప్పాలి. వస్తానండీ శారదాదేవిగారూ” అనేసి చకచక వెళ్ళిపోయాడు దాసు.

ఇద్దరూ ఊపిరి వీల్చుకున్నారు.

డాక్టర్ మళ్ళీ ఇందాకటి ప్రసక్తి తేలేదు. శారద కూడా ఏమీ అనలేదు. ఇద్దరూ అలాగే నిశ్శబ్దంగా కూర్చుండిపోయారు.

5

“కంగ్రాట్యులేషన్స్ దానూ.”

“కంగ్రాట్యులేషన్స్ కేమిటిలే. అయినా ఇది ఇంటర్వ్యూ మాత్రమేగా. సెలెక్టయినప్పటి సంగతి. అదలాఉంచు. నీతో ముఖ్యమైన విషయం మాట్లాడాలి.”

“ఏమిటబ్బా అంత ముఖ్యమైన విషయం?”

“రజనీకీ, నీకూ వివాహం స్థిరపడ్డట్టేనా?”

“నీకుతెలియని కొత్తవిషయం ఏమీలేదు.”

దాసు సిగరెట్టు ముట్టించి జగన్ ముఖంలోకి చూసి అన్నాడు వార్నింగ్ గిస్తున్న ధోరణిలో.

“రోజులు మంచివికావు భాయ్”

“ఏం, ఏమయింది?”

“ఆ డాన్సర్ శారదలేదూ?”

“ఆ—మళ్ళీ ఇంకో పుకారేదేనానా? నీ కింకోపని లేదల్లే ఉంది దానూ.”

నవ్వుతూ బల్లమీద మోచేతులానించి, తల చేతుల్లో పెట్టుకుని వంగి, దాసు ముఖంలోకి నవ్వేశాడు జగన్. మొదటి సారిగా అతనివేలికి కట్టుకట్టి ఉండటం చూశాడు దాసు.

“ఆ కట్టేమిటి?”

“చిన్నగాయమైందిలే.”

“.....?”

“పారపాటున ఆపరేషన్ కత్తి తగిలింది.”

“దాంతో ఎందుకు ఆడావు?”

“మాటలో పరాగ్గ ఉండగా గుచ్చుకుంది.”

దాసుకి ఉన్నట్టుండి సందేహం కలిగింది.

“అదేమిటోయ్, అలా కొత్తగా నేర్చుకుంటున్నవాడిలా కట్టాడు కట్టు! బలే డాక్టర్.”

“డాక్టరుకాదు, శారద.”

గొప్ప సత్యం కనిపెట్టినట్టు కుతూహలంగా అతని ముఖంలోకిచూసి, “గాయం నువ్వు చేసుకున్నావా, పారపాటున ఆమె చేసిందా? అంటే వేలుగాని కొరికి—” అన్నాడు దాసు.

“షట్” అన్నాడు జగన్ వెంటనే.

“ఆ డాన్సర్ విషయంలో కొంచెం శ్రద్ధగా ఉండు, బ్రదర్.”

“అబ్బ. దానూ, ఆవిడని గురించి నీకేమీ తెలియదు.”

“తెలియనివాళ్ళు తెలుసనుకుంటుంటే, తెలిసినవాళ్ళు తెలియదనుకోవాలి కాబోలు.”

“ఏం తెలుసు, నీ ముఖం?” అన్నాడు జగన్ కొంచెం కోపంగా.

“డబ్బున్నవాడివి, పేరు ప్రతిషలున్నవాడివి. అందు వల్ల గాలం నీ మీదే పడుతోందోయ్, పిచ్చివాడా. ఇప్పుడు తప్పించ కోలేకపోతే, ఇహ నీ తరంకాదు. రోమాన్సు ప్రారంభమైను మొదట్లోనే తుంచవేయాలి—”

“నీకు బుద్ధిలేదు.”

“దాండుంపతెగ లేకపోతే పోనీ. ఇవాళ డాక్టరు ఇంటికి వెళ్ళకనేపోదును బుద్ధి ఉంటే. వెళ్ళినా అలా అకస్మాత్తుగా వెళ్ళి ఉండేవాడినికాదు.”

“ఏం జరిగిందంటావు?”

“డాక్టరుగారు శారదని అడుగుతున్నాడు ‘నువ్వు జగన్ ని పెళ్ళిచేసుకుంటావా?’ అని.”

తెల్లబోయాడు జగన్. అపనమ్మకంతో అతని కళ్ళలోకి చూశాడు.

“కట్టుకట్టెచ్చకు దానూ. ఇది జీవితాలతో వ్యవహారం.”

“అందుకే హెచ్చరిస్తున్నాను. జగన్, నువ్వేమనుకున్నా నాకు డాక్టర్ కంటే నువ్వే ఎక్కువ. నిజం చెప్పాను. జరిగింది!”

జగన్ ఎలాగో తేరుకుని, “అయితే ఆమె ఏమంది?” అన్నాడు బెరుకుగా.

“డాక్టరుగారూ’ అని ఏదో చెప్పబోయింది. ఇంతలో నేను రంగంమీదికిరావటం జరిగింది.”

“ఏదో పారపాటు జరిగింది.”

“పారపాటు, గ్రహపాటు. ఏ కడుపో కాలో అయి ఉంటుందని నా అనుమానం. అందుకని, ఆ భారం ఏదో నీ మీదికి తోసె య్యాలని డాక్టర్ చూస్తున్నాడు.” తన మామూలు కర్కశ ధోరణిలో అన్నాడు దాసు.

“ఛీ” అన్నాడు జగన్. “అలా అభాండాలు వెయ్యకు. ఆవిడ ఆశయం అనివాహితగా ఉండి నృత్యంలో చివరిమెట్టు చేరుకోటమని నీకు తెలియదూ?”

“అప్పటి ఆశయం అదీ. లేకపోతే, అదీ నటనే నేమో. ఎవరికి తెలుసు. అందనిఫలం అని అనుకుంటే మోజు మరింత జాస్తవుతుందని పాచికవేసిందేమో. మళ్ళీ చెబుతున్నాను. నిర్దోషి అని గట్టిగా తేలిస్తేగాని, దోషం అంతో ఇంతో ఉండక పోదని ప్రతివాడినీ మనం అనుమానించాలిసవస్తుంది. కీ డెంచి మే లెంచమన్నారు. తర్వాత నీ ఇష్టం.”

“డాక్టర్ని అడగమంటావా?”

“కాని, డాక్టర్ నిజం చెబుతాడనుకోను. స్వ. ప్రపంచం. ఇంతకీ నువ్వు శారదని చేసుకుంటావేమిటి కొంపతీసి?”

“దానూ, రజని కెప్పుడూ అన్యాయం చెయ్యను.”

“అన్యాయం, న్యాయం అనేవి ఊరికే మాటల్లో దొల్లే పదాలు. వాటి అర్థం, విలువ ఎప్పటికప్పుడు మారిపో తూవుంటాయి.”

“హాయిగా ఉన్న ప్రాణానికి ఏదో తెచ్చిపెట్టావు.”

“లేకపోతే జీవితం ఫస్ట్ క్లాస్ ప్రయాణం అనుకున్నావా? పిచ్చివాడా. వ్యవహారం ముదరసీయవుకదూ?”

అతని జవాబుకోసం నిరీక్షించాడు దాసు. ప్రత్యుత్తరంగా జగన్ ఒక నిట్టూర్పు విడిచాడు. కొన్ని క్షణాలతర్వాత నెమ్మదిగా అన్నాడు.

“డాక్టర్ అన్యాయం చెయ్యడు దాసూ. ఎవరికీ అన్యాయం చెయ్యడు. శారదకీ, రజనీకీ, నాకూ—”

“ప్రపంచంలో ఎవరికీ, ఏం, అంతేనా? మరి వెయ్యి న్నూట పదహార్లు ఏ గంగలో కలిశాయి స్వామీ?”

జగన్ ఆలోచనలో పడ్డాడు.

“ఆ రోజే అనుకున్నాం. ఏదో పొరపాటుని సద్దుకున్నాం. కాని, ఈ మధ్య ప్రకటించిన నివేదిక చూశావుగా. వెయ్యి న్నూట పదహార్లొచ్చిన మహాదాత పే రేమైంది?”

“ఎలా పొరపాటుపడ్డాడు డాక్టర్?”

“ప్యాన్ బుక్ లో చూసి, విత్ డ్రా చేశాడని చెప్పావుగా.”

“అవును. డబ్బు తీసుకున్నట్టు పాన్ బుక్ లో ఎంట్రీ ఉంది.”

“హరహర మహాదేవ.”

“అదేమిటి?”

“కైంకర్యం.”

“ఛా. అలా అనకు.” ఏదో పొరపాటున అలా జరిగింది.

“జగన్, నేనైతే అనవసరంగా ఎవర్నీ, ఏ పనినీ సమర్థించను. ఏ మాత్రం అనుమానాస్పదంగా ఉన్నా, నిశితంగా విమర్శించి తీరతాను. ఎవర్నీ వాళ్ళు మోసగించుకోవటంలో అర్థం లేదు. సరే నీ ఇష్టం, నే వస్తా మరి.”

దాసు త్వర త్వరగా వెళ్ళిపోయాడు. అతను వెళ్ళిన కొద్ది సేపటికే డాక్టరు వచ్చాడు. అతన్ని చూడగానే ముకుళించిన వదనంతో లేని నవ్వు తెచ్చుకుని, “ఇప్పుడే దాసు వచ్చి వెళ్ళాడు డాక్టర్. ఇంటర్వ్యూకి పిలుపు వచ్చిందిట” అన్నాడు.

“మంచిదే” అని డాక్టర్ కుర్చీలో కూర్చుని, అతని చేతి కొక ప్రతిక ఇచ్చాడు.

జగన్ “ఏమిటిది?” అని అందుకుని, తెరిచి పేజీలు తిప్పాడు. ఒక వ్యాసం శీర్షిక ‘స్థానిక ధర్మానుప్రతి డాక్టరు అధర్మం’ అని ఉంది.

ఆశ్చర్యంగా చదివాడు. డాక్టరు చందాల పేరుతో డబ్బు వసూలుచేసి, కైంకర్యం చేస్తున్నాడని ఉంది.

“ఏమిటిది డాక్టర్?” అన్నాడు జగన్ వాడిన ముఖంతో.

“పరిస్థితులు సరిగా తెలియని వాళ్ళు వదంతి లేవ దీశారు, అంతే”

“ఎవరంటావు.”

“ఎవరైతే ఏం.”

“తెలిస్తే వెళ్ళి నిలదీసి అడగవచ్చుగా.”

“అడిగినందువల్ల ప్రయోజనం ఏముంది?”

“అయితే ఏం చేద్దాం.”

“ఒక పెద్దమనిషి ఎవరైనా ఇది వట్టి అభాండం అని జవాబురాస్తే బాగుంటుంది.”

“నిజమే. ఎవరిచేత రాయిస్తావు?”

“నువ్వు రాయకూడదా?”

“నేనా?”

“అవును. ఏం; రాయకూడదా?”

“అహ—ఎందుకు రాయకూడదా? తప్పక రాస్తాను.”

డాక్టరు చిరునవ్వుతో అతనివైపు చూచాడు. జగన్ కళ్ళు పక్కకి తిప్పుకున్నాడు. తన వెయ్యిన్నూట పదహార్ల సంగతి అడుగుదామనుకున్నాడు. కాని, ఇప్పుడు ప్రసక్తి తెస్తే తను ఎవరిచేతో, ఆ వ్యాసం రాయిండాడని అపోహ పడతాడేమో ననిపించింది. అది గాక, ఎలా ముఖంమీద అడగలడు? అడిగినా ఏదో చెబుతాడు. కాజేసినవాడికి ఏదోవంక చెప్పటం లెక్కా? కాని డాక్టర్ నిజంగా తన డబ్బు కొట్టేశాడా! కొట్టేయ దలచుకుంటే లెక్క చూపించి ఆ పని చెయ్యవచ్చుగా! అసలు పేరేలేకుండాచేస్తే, తను అడగవచ్చని అనుమానించడా? ఇందులో ఏదో కుంభకోణం ఉంది. ఏమిటీ సస్పెన్సు, అడిగి తేల్చుకుందా మనీ, అడిగితే ఏమనుకుంటాడోననీ, డోలాయమానమానను డైనాడు జగన్.

డాక్టర్ అతనివైపు దీక్షగా చూసి, “అయితే రాస్తావా?” అన్నాడు.

“ఏమిటి డాక్టర్, అలా అడుగుతావు. ఎందుకు రాయను? ఊరికే జవాబు రాయటం కాదు. ఏకిపారేస్తాను” అన్నాడు జగన్ అకస్మాత్తుగా పాత స్నేహమంతా కళ్ళ కట్టినట్టయి, ఉద్రేకంగా.

“అంత ఏకిపారేయ్యద్దు. ఆరోపణ నిరాధారమని రాస్తే చాలు.”

డాక్టర్ వెళ్ళటానికి లేచాడు. శారద విషయం అడగాలని తీర్మానించుకున్నాడు జగన్.

“డాక్టర్, శారద కులాసాగా ఉందా?” అన్నాడు ఎలా మొదలుపెట్టాలో తెలియక.

“అహ. ఇప్పుడేకదా అక్కడినించి వస్తున్నావు!” అన్నా డతను.

“ఇందాక ఆసుప్రతిలో వేలు తెగింది.”

“ఓ, అవునవును. శారద చెప్పింది. అడగటం మర్చి పోయాను.”

శారద చెప్పిందట! తనూహించినట్టే జరిగింది. ఒకవేళ శారదకి తనమీద ప్రేమ కలిగితే డాక్టర్ రాయబారం జరుపుతున్నాడా? అకస్మాత్తుగా అతని కింకో అనుమానం కలిగింది. తన డబ్బు కూడా లెక్కలో చూపించకుండా ఉండటం రజనీకి తన అసమర్థతని నిరూపించి, అయిష్టత కలగచెయ్యటానికా. భగవాన్! తన బుద్ధి ఇలా వక్రిస్తోందేం? ఇలాంటి ఊహలు తనని ముంచెత్తి వేస్తున్నాయేం?

ధైర్యాన్ని కూడా కట్టుకుని అడిగేశాడు తను.

“దాసు చెప్పాడు. శారద వివాహ ప్రసక్తి తెచ్చావుటగా.”

డాక్టర్ స్తబ్ధుడయ్యాడు.

“ఈ ప్రశ్న అడక్కుండా ఉంటే బావుండేది.”

జగన్ నిరుత్తరు డయ్యాడు. “ఏం, ఎందు కడక్కూ డదు?” అనాలనిపించింది. కాని అడగలేకపోయాడు.

మొ గ లి రే కు లు

“కాని అడిగావు. దాసు మా సంభాషణ విన్నాడని నాకు తెలుసు. అది నీకు చేరవేస్తా డనుకోలేదు. అతని ఊహాపోహల విషయం తెలియనిది కాదు. అందువల్ల ఎక్కువ ఆశ్చర్యపడ నవసరం లేదనుకో. సమాధానం చెబు తాను, జగన్. కాని ఇప్పుడు కాదు. సమయం వచ్చినప్పుడు చెబుతాను. కాని నువ్వేమీ అపోహలు పెట్టుకోకు. వస్తా మరి.”

జగన్ పెదవి మెదపకుండా బల్లమీది పుస్తకాల వైపు చూశాడు.

డాక్టర్ తలుపు దగ్గరికి వెళ్లగానే రజని లోపలి కొచ్చింది. ముఖావంగా ‘నమస్తే డాక్టరుగారూ’ అంది. డాక్టర్ పెద పులమీద చిరునవ్వు చిందించి ‘నమస్తే’ అని వెళ్లిపోయాడు.

“రజనీ” అన్నాడు జగన్ ఆమె లోపలికి వచ్చి రావటం తోనే.

“బావా” అందామె.

జగన్ ప్రతిక ఆమెవైపు నెట్టి “చూడు” అన్నాడు. ఆమె ప్రతిక పేజీలు తిప్పి చూసి మూసేసి బల్లమీద పడే సింది.

“మరి లోకుల డబ్బు కాజేస్తుంటే ఊరుకుంటారా?”

“ఆ వ్యాసానికి నేను సమాధానం రాయాలి.”

“నువ్వా?” ఆశ్చర్యంగా అంది రజని.

“అవును. డాక్టర్ అడిగాడు. రాస్తానని మాటిచ్చాను.”

అతని కళ్లలోకి సూటిగా చూసింది రజని.

“ఎలా మాటిచ్చావు? ఆ వ్యాసంలో ఆరోపణ ఆబద్ధమా?”

“కావచ్చు, కాకపోవచ్చు. కాని దాన్ని ఖండించటం నా ధర్మం.”

“ధర్మం. ఏమిటి ధర్మం. గోముఖ వ్యాఘ్రాల్ని సమ ర్థించటమా?”

“రజనీ. డాక్టర్ నా స్నేహితుడు.”

“ఎవరు చేసినా తప్పు తప్పే. అభిమానా లెందుకు?”

“డాక్టర్ డబ్బు కొట్టేశాడని రుజువుకాలేదు. ఎందుకు అనవసరంగా అతన్ని నిందించటం?”

“ఇంకేం రుజువుకాలి?”

“ఆ చెక్కు ఆయన పారేసుకుంటే ఎవరైనా మార్చా రేమో. లేకపోతే ఎవరికైనా యిచ్చి మార్చుకు రమ్మంటే అతను కొట్టేశాడేమో.”

“ఇంత దౌర్బల్యం ఉందనుకోలేదు, బావా. నిక్కచ్చిగా ఎందుకు అడగవు?”

“అడగటానికి తొందరేముంది?”

“మనసు పాడుచేసుకుంటూ తొందరేముం దంటావే?”

“రజనీ, నా మనసు బాగాలేదు. నాపేర నువ్వే ఓ వ్యాసం రాయకూడదూ?”

“నా వల్లకాదు.”

“సరే, నేనే రాస్తాలే.”

“నువ్వు రాయటానికి వీల్లేదు.”

“ఏమిటి రజనీ, మొండిపట్టు పడతావేం? పరిస్థితి అర్థంచేసుకోలేవా?”

రజని ఒక్క క్షణం ఆలోచించింది.

“ఆ వ్యాసం రాసిం దెవరో తెలుసా?”

“ఉహూ. తెలిస్తే ఆ చెంపా ఈ చెంపా వాయించే వాడిని.”

“వాయిస్తావా?”

“తప్పక.”

“అయితే వాయించు. నేనే రాశాను.”

జగన్ ఆమెవైపు చూసి దిగ్భ్రమచెందాడు.

“ఎవరు? నువ్వా?”

“నేనే.”

“రజనీ!” వలపు తలపులు పెంచుకుని మురిపెంగా చూసుకుంటున్నరజని జీవితంలో మొట్ట మొదటి సారిగా గుండెలో తన్నినట్టయింది.

ముఖంలో కళాకాంతులు తగిపోయాయి.

“ఎందుకు రాశావు రజనీ?” అన్నాడు హీనస్వరంతో.

“అది నా కర్తవ్యం.”

“కర్తవ్యం! డాక్టరు మనసు కష్టపడితే నా మనసు కష్టపడుతుందని తెలియదా రజనీ? తెలుసు, తెలుసు. నే నెలా బాధపడినా నీ కనవసరం. నీ కసి తీర్చుకోటమే నీకు కావలసింది. ఏం, అంతే కదూ?”

“బావా, నువ్వు పరిస్థితుల్ని అర్థం చేసుకోటంలేదు. సంఘక్షేమం దృష్ట్యా చేసిన పనిని వ్యక్తిగత క్షేమం దృష్ట్యా విమర్శిస్తున్నావు.”

“సంఘక్షేమం! డాక్టర్ని నువ్వెంత ద్వేషిస్తున్నావో అతను నిన్నంత సానుభూతితో చూస్తున్నాడు. నీకు తెలి యదు. నీలో సంకుచితత్వం, స్వార్థం, దురాశ, అహం భావం ఇల్లు కట్టుకొని—”

“చాలు. శబ్దాడంబరం అనవసరం.”

మిక్కిలి ఉపయోగమైన చారిత్రక గ్రంథాలు

కాకతీయ, వేంగీరాజుల చరిత్రలు ప్రతివేల విడిగా రు.	0— 8
రెడ్ల చరిత్ర, పశ్చిమ చాలుక్య చరిత్రలు	,, 0— 8
కాశ్మీరు దేశచరిత్ర, కల్పవల్లి కావ్యం	,, 1— 0
A brief History of Kammas	,, 1— 4
నేపాలుచరిత్ర, పరశురామ నాటకం షష్టిపూర్తిసంచికతో	1—0.
సగర పట్టాభిషేక నాటకము	0—12.
ధర్మనందన విలాసము కావ్యం.....	2—0.
కమ్మవారి చరిత్ర. ప్రాతముద్రణ 1 భా.	2—0.
డిట్ నూతన ముద్రణ. (అచ్చులో)సంపూర్తి	6—0.
ప్రబోధకుసుమావళి	0—8.
శంకర గోపాల శతకాలు	0—4.

కొత్తభావయ్యచౌదరి,సంగంజాగర్ల మూడి,గుంటూరుజి||

“నీకు కోపం వస్తూంది. కర్కశమైన నిజం వింటుంటే కోపం రాదా! రజనీ, నాకోసం నువ్వేమీ చెయ్యలేవు. నీకు కావలసింది నేను కాదు. హోదా, అధికారం, దర్జా, డాబు, దర్బం—”

“జగన్.” రజని అతనివైపు రోషంతో చూసింది.

“ఆవేశం తెచ్చుకోకు. నిజం తెలిస్తే దిద్దుకోవడానికి వీలుంటుంది.

“నిజం సాకుతో నువ్వు చేసే అవమానం సహిస్తూ కూర్చునే అవసరం నాకు లేదు.”

“నువ్వు ఆలోచించవు. సరే. నీకో విషయం చెబుతున్నాను. నేను ఐ. ఏ. ఎస్. కి కూర్చోను.”

“ఎవర్ని బెదిరిస్తున్నావు?”

“డాక్టర్ మీద నాకున్న విశ్వాసం సడలితే సడలిం దేమో. కాని అతను నాకు ముఖ్య స్నేహితుడు. కనీసం ఒకప్పుడైనా గాఢ స్నేహితుడు. జీవితాంతం నే నతన్ని స్నేహితుడుగానే చూడదలచుకున్నాను.”

“నష్టపడేది నువ్వే.”

“ఇప్పుడు చెప్పు, నన్ను పెళ్లి చేసుకోటం నీ కిష్టమేనా?”

“మొగవాడివి కనుక అధికారం చెలాయిస్తున్నావు. అంతేగా?”

“కాదు. నా ఉద్దేశాలు చెబుతున్నాను. తర్వాత విచారించి ప్రయోజనంలేదు.”

“పైగా విశాల హృదయుడి నని చాటుకుంటావు.”

“నేనేం చాటుకోటంలేదు. నేను చాటుకునేది నా హృదయంలోని గాయాన్నే.”

హృదయంమీద చెయ్యి పెట్టుకోగా, అతని వేలికి కట్టిన కట్టు చూసి గతుక్కుమని “ఈ కట్టెమిటి బావా?” అంది రజని అతని చెయ్యి చేతిలోకి తీసుకొని.

“ఆసుపత్రిలో శారదతో మాట్లాడుతూ పరధ్యానంగా ఉంటే ఆపరేషన్ కత్తి తగిలింది. శారద కట్టు కట్టిందిలే” అన్నా డతను.

అప్రయత్నంగా ఆమె చెయ్యి వదలివేసింది.

“శారద!”

“అందుకేనా ఇప్పటిదాకా చెప్పలేదు?”

“ఎందుకు?”

“ఛీ. అందుకేనా అంత దౌర్జన్యంగా వదిలించుకోవాలని చూశావు?” అని అతని జవాబుకి కూడా ఎదురు చూడకుండా గిరుక్కున వెనక్కి తిరిగి వెళ్లిపోయింది రజని. అత నాశ్చర్యంగా ఆమె వెళ్లిన వైపు చూడసాగాడు.

దౌర్జన్యంగా వదిలించుకోట మేమిటో మొదట అతనికి అర్థంకాలేదు. తరువాత తెలిసి ‘ఛీ’ అనుకున్నాడు. రజనీ! రజని! జీవితంలో తను ఆమెకి అర్థంకాడు. ఎందుకీ అతని బతుకుల సంసారం. విరక్తితో చేతుల్లో తల పెట్టు కుని శూన్యంలోకి చూడసాగాడు జగన్.

ఉన్నట్టుండి ఒకరోజు రాత్రి ఎవరికీ చెప్పకుండా జగన్ ఊరు విడిచి వెళ్లిపోయాడు. ఆ రోజు అతని ఇంటి నుండి అలా చరచర వచ్చి తరవాత మళ్ళీ అటువైపు వెళ్ల లేదు రజని. జగన్ ఎక్కడికి వెళ్లాడో ఎవరికీ తెలియదు. మొదట ఏదో పనిమీద వెళ్లా డనుకున్నారు. కాని ఎవరికీ ఏ ఉత్తరమూ రాకపోయేసరికి గాబరాపడ్డారు. ఇంట్లో సామానంతా అలాగే ఉంది. తాళం పగులగొట్టి చూశారు. జగన్ మామయ్య అతని తండ్రికి రాశాడు. అందరూ గాబరాపడి వాకబుచేశారు. బ్యాంకులో కనుక్కుంటే అకౌంటులో డబ్బంతా ఢిల్లీకి మార్చారని తెలిసింది. ఇలా ఉండగా జగన్ తండ్రికి ఒక ఉత్తరం రాశాడు. అందులో తను క్షేమంగానే ఉన్నాననీ, ఇప్పట్లో తిరిగి రాననీ రాశాడు. పోనీ ఎక్కడో క్షేమంగా ఉన్నా డనుకున్నారు.

ఉత్తరంవచ్చి సంగతి తెలిసే వరకూ రజని గాబరా పడ్డది. ఉత్తరం వచ్చితరవాత ఆమెకి వెన్నులో బాకు పెట్టి పొడిచినట్టుయింది. తనకి ఉత్తరం రాయలేదు. అంటే తనని మర్చిపో దలుచుకున్నాడన్నమాట. తను అనుమానించి నంతా అయింది. మనసిచ్చాడని భ్రమించి మనసిచ్చింది. తన నెప్పుడు ఏ విషయంలోనూ లక్ష్యపెట్టలేదు. తనెంత తగ్గినా తన పట్టుమీదే ఉన్నాడు. ఎందుకో అంత అహం భావం!

రజని అలా మధనపడుతూండగా దాను ఒకసారి ఆమెకి శారదతో డాక్టరు అన్న మాటలు చెప్పాడు. ఆ మాటలు వినగానే ఆమె ముఖం వివర్ణమయింది. శారదని ప్రశంసిస్తుంటే మొదటినుంచీ తనకి అనుమానంగానే ఉంది. చివరికి అదే నిజమయిపోయింది. తనేమో ఇంకా అతన్ని పట్టుకొని ప్రాకులాడాలని చూస్తోంది. సిగ్గుతో ఆమె తల దించుకుంది. ఛీ. ఎంత అన్యాయం చేశాడు? కాని శారదని వివాహం చేసుకోదలిస్తే ఇంతకాలం ఆగటం దేనికి? ముఖం తప్పించి తను సంబంధం నిరాకరించాడని రూఢి అయిం తర్వాత వచ్చి క్షేమంగా ఆమెని వివాహం చేసుకోవాలనా? అప్పటికి తనని వదిలించుకున్నట్టు నోటితో చెప్పకుండా క్రియారూపంగా చెప్పవచ్చు. బహుశా, వేరే సంబంధం చూసుకోమని రాస్తాడు కాబోలు. రజనికి తీరని అవమానం కలిగింది. అతను వద్దనేదాకా తను కనిపెట్టుకు కూచోటం అవమానకరం. ప్రతీకారం చేయాలి. రజనిజీవితాన్ని తను యిషం వచ్చినట్టు శాసించలేడని తెలిసి వచ్చేట్టు చేయాలి. గుండె దిటపు చేసుకుని రజని తల్లితో చెప్పేసింది స్పష్టంగా. అందరూ ఆశ్చర్యపోయారు. జగన్ చెప్పా పెట్టుకుండా ఊరు విడిచి వెళ్లినప్పుడే ఇద్దరికీ పారసాచా లేవేవో వచ్చాయని అనుకున్నారు. రజనికి ఉత్తరం కూడా రాకపోయేటప్పటికి అది రూఢి అయింది. ఇప్పుడు రజని తను జగన్ ని చేసుకో నని చెప్పటంతో ఆ సంగతి పూర్తిగా స్పష్టమైపోయింది.

మొ గ లి రే కు లు

ఎన్నో నచ్చచెప్పారు. జగన్ వచ్చిందాకా ఆగి సంగతేమిటో తేల్చుకుండా మనుకున్నారు. కాని రజని కచ్చితంగా తన నిర్ణయానికి తిరుగు లేదని చెప్పటంతోనూ, జగన్ వెళ్లి ఏడని మిది నెలలయినా ఉత్తరం కూడా లేకపోవటంతోనూ వేరే సంబంధం చూసే ప్రయత్నంలో పడ్డారు.

ఈ మధ్యలోనే దాసుకి డిస్ట్రిక్ట్ మున్సిఫ్ సెలెక్షన్ వచ్చింది. హుషారుగా డాక్టర్ తో చెప్పాడు. డాక్టర్ కంగ్రాటులు లేషన్స్ చెప్పాడు. దాసు ముఖ్యులకి విందొకటి ఏర్పాటు చేశాడు. జగన్ ఊరు విడిచి వెళ్ళినప్పటినుంచీ డాక్టర్ మనసు మనసులో లేదు. అతనిలో ఉత్సాహం తగ్గిపోయింది. ఏ కారణంవల్ల అతను ఊరు విడిచి వెళ్ళిపోయి ఎవరికీ తెలియకుండా దాక్కున్నాడో తెలియక బాధపడ్డాడు. రజనికి కూడా ఉత్తరం లేదని తెలిసేసరికి వాళ్ళిద్దరి మధ్య ఏవో భేదాభిప్రాయాలు వచ్చిఉంటాయనీ, అందుకే తిరిగి ముఖం చూపించటం ఇష్టంలేక రాలేదనీ, చివరికి తనకి రాయకపోవటానికి కూడా అడ్రసు తెలుస్తుందనే కారణంవల్లనే ననీ తీర్మానించాడు. దాసు పిలిచిన విందుకి వెళ్ళటం ఇష్టంలేక పోయినా వెళ్ళకపోతే బాగుండదని హాజరయ్యాడు.

దాసుకి కూడా జగన్ వెళ్ళిపోయిన కారణం మొదట తెలీ లేదు. తర్వాత రజనితో మాట్లాడితే అతనికి విషయం కొంత స్పష్టమైంది. రజని అతన్ని తిరస్కరించిందనీ, దాంతో అతనికి విరక్తి కలిగి వెళ్ళిపోయాడనీ అనుకున్నాడు. ఆ తర్వాత, ఇద్దరూ ఒకరంటే ఒకరికి అయిష్టత కలిగి పెళ్ళి కిష్టపడ లేదనీ అభిప్రాయపడ్డాడు. విందులో జగన్ లేకపోవటం ఆందరికీ పెద్ద లోపంగా ఉంది. రజని ఇంటికి వచ్చి రాత్రంతా ఏడ్చింది. తెల్లారి తన బలహీనతకి తిట్టుకుంది. లేనిపోని వ్యామోహంతో తనెందుకు బాధపడాలి. ప్రతీకారం చేసి తీరాలనుకుంది. తను లేకపోతే తన జీవితం వట్టి ఎడారి అని భ్రమించి ఇష్టం వచ్చినట్టు ప్రవర్తించినవాడికి నీతి పాఠం చెప్పటం తన కర్తవ్యం.

జగన్ సంబంధం కాదని తేలిపోయేటప్పటికి రజని తండ్రి దృష్టిలోనికి దాసు వచ్చాడు. గెజిటెడ్ ఆఫీసరయ్యాడు. ఆస్తి ఎక్కువ లేకపోయినా ఇబ్బంది లేదనుకున్నాడు. ఈ మాట రజనితో అనేసరికి ఆమెగుండెలు గతుక్కుమన్నాయి. ఆ భావాన్ని ఆమె సరిపెట్టుకోలేక పోయింది. కాని దాసు దగ్గర ఈ ప్రసక్తి వచ్చినప్పుడు అతను ఇష్టపడ్డట్టే మాట్లాడాడని తెలిసి తండ్రి రజనిని కొంత బలవంతం చేశాడు. మంచి పదవిలో ఉన్నవాడు, తెలిసినవాడు. ఒకసారి రజనితో దాసే ఈ విషయం కదిపాడు. ఆమె ఆలోచించి చెబుతానంది. నిర్ణయించేసే సమయంలో ఆమె గుండెలు దడదడ లాడాయి. హృదయంలో ఏమూలో 'రజనీ' అని జగన్ పిలిచినట్టయింది. ఆ రోజుల్లా ఏడ్చింది. కాని మళ్ళీ గుండె దిటవు చేసుకుని తన అంగీకారాన్ని తెలిపింది. దాసు సంతోషించాడు.

శుభలేఖలు అచ్చయేదాకా డాక్టరుకి ఈ విషయం తెలియలేదు. రజని వివాహం నిరాడంబరంగా జరగాలని

అంది. శుభలేఖలు కూడా కొద్దిమంది మిత్రులకీ, బంధువులకీ మాత్రం వంపటం జరిగింది. వివాహం నిశ్చయమైందని తెలిసినరోజే డాక్టర్ రజనిని కలుసుకున్నాడు. నచ్చచెప్పటానికి ప్రయత్నించాడు.

“తొందరపడుతున్నావమ్మా” అన్నాడు.

రజనికి డాక్టరుమీద గొంతుదాకా ఉంది. ఈ అనర్థం అన్నిటికీ అతనే మూలం అని ఆమె గాఢనమ్మకం.

“నా సంగతి నేను చూసుకోగలను. పసిదానను కాదు గదండీ డాక్టరుగారూ” అంది. డాక్టర్ చేసేదిలేక నిట్టూర్పు విడిచి వచ్చివేశాడు.

మర్నాడే ముహూర్తం.

“జగన్ ఇలా చేస్తాడని ఎప్పుడూ అనుకోలేదు, శారదా” అన్నాడు ఆసుప్రతిలో డాక్టరురావు గుండె బరువుతో.

“ఏదో గట్టి కారణమే ఉండాలి” అందామె బాధగా.

“ఏవేవో కల్పించుకుని ఉంటాడు. అనుమానిస్తూనే ఉన్నా గాని మరి ఇంత తొందర పడతాడని అనుకోలేదు. రజనీ జగన్ల ప్రవర్తన మొదటినుంచీ నాకు తెలిసినంత వరకూ అలాగే ఉంది. ఒక్కొక్కసారి ఇద్దరూ వెన్నలా కరిగి పోతారు. మరోసారి బిర్రబిగిసి పోతారు.”

“ఎవరు డాక్టర్ బిర్ర బిగిసేది?”

అదిరిపడి డాక్టర్, శారదా ఇద్దరూ తలుపువైపు చూశారు.

“హాల్లో జగన్” ఆనందంతో కౌగిలించుకున్నాడు డాక్టర్.

చేతిలోని పేవరు బల్లమీద కొట్టి “ఏమిటి డాక్టర్ ఈ దురన్యాయం?” అన్నాడు జగన్.

ఫోటోలతో సహా రజనీ, దాసుల వివాహం జరగబోతోందని ప్రకటన!

“అవును” అన్నాడు డాక్టర్. “కాని నువ్వు వచ్చావుగా. నాకు ధైర్యంగా ఉంది. శారదా, రజనిని అర్జం టుగా ఇక్కడికి రమ్మని కబురుచెయ్యి.” శారద బయటికి వెళ్ళింది.

“ఏమిటి ధైర్యం?” అన్నాడు జగన్.

“నీ విషయం నువ్వు చూసుకోగలవని—”

“డాక్టర్—స్నేహితుడివై వుండి, ఈ విషయం నాకు తెలియపరచలేదు కదూ?”

“జగన్, తెలియపరచకుండా ఉండగలనా. ఈ ప్రకటన వేసిం దెవరు? నేను కదూ? సమయానికి వచ్చావు, జగన్. నువ్వు చూస్తావనే ఆశ ఏ మూలో కిరణంలా వెలిగింది.”

జగన్ డాక్టర్ వైపు తడేకంగా చూసి “డాక్టర్” అని కౌగిలించుకున్నాడు.

“జగన్, చెప్పకుండా వెళ్ళాల్సిన అవసరం ఏం వచ్చింది.”

జరిగింది చెప్పా దతను డాక్టర్ కి. తన పొరపాట్ల వల్లే అంతా ఆలా జరిగిందని పశ్చాత్తాప పడ్డాడు డాక్టరు.

“నీ చందా విషయం మొదట పొరపాటువల్ల మర్చి పోయాను. తర్వాత నీ రియాక్షన్ చూడాలనుకున్నాను. డబ్బునంగతి నువ్వు అడుగుతావని ఆశించాను. ఎప్పుడూ అడగలేదు. చివరికి అవకాశం యిచ్చినా నువ్వు ఉపయోగించు కోలేదు. కాని లోలోపల బాధపడ్డావు. ఇహ నేనే చెప్పేద్దా మనుకుంటుండగానే ఈ ఉపద్రవం జరిగింది. జగన్, ఏవేవో ఊహించుకుని బాధపడటం కంటే స్పష్టంగా అడిగి తేల్చేసుకో కూడదా ? నీకు ఈ విషయం బాగా తెలిసిరావాలనే అలా చేశాను. అది ఇలా పరిణమించింది” అన్నాడు డాక్టర్ బాధగా.

“వివాహ ప్రసక్తిని గురించి సమయం వచ్చినప్పుడు చెబుతా నన్నావు. ఇప్పటికైనా సమయం వచ్చిందను కుంటాను.”

“చెబుతాను జగన్. నీకూ రజనీకీ తత్వాలవల్ల అసం తృప్తి ఉందని నాకు తెలుసు. అనేకసార్లు మాటల సంద ర్భంలో బయటపడ్డారు. కాని మీ రిద్దరూ ప్రేమించు కున్నారని కూడా తెలుసు. అయితే ఏ కారణంవల్ల నైనా మీ యిద్దరికీ వివాహం జరక్కపోతే నీ మనసు దెబ్బతింటుం దని గ్రహించాను. జీవితం ప్రారంభం అయ్యే తరుణంలోనే ఒక వ్యక్తి నిరాశావాది ఐపోతే మానవుడి ప్రగతికి ఓ కళ్ళెం తగిలించినట్టు అవుతుంది. జగన్, మనసుని మంచి, చెడూ చెంకొకవైపుకీ లాగుతాయి. తొలి అనుభవాలే ఎదురుదెబ్బ లైతే ఎటుచూసినా నైరాశ్యమే కలుగుతుంది. తరువాత ప్రతి విషయం ఆ దృక్పథంతోనే పరిశీలించే అవకాశం ఉంది. మనసు గట్టిది కాకపోతే ఈ ప్రమాదం మరి ఎక్కువ. దీనికి క్రమంగా లోబడే అవకాశం ఉందని నాకు తెలుసు. చిత్ర మేమంటే నీతో స్వల్పకాల పరిచయమే ఉన్నా శారద ఆ విషయాన్ని గ్రహించింది. రజనీకి తెలియదు. వా రిద్దరికీ ఇదే తేడా. ఆ పరిస్థితిలో, నీ మనసుకి దెబ్బ తగిలితే కాపాడ గల ధైర్య స్థైర్యాలు శారదకి ఉన్నాయని అనుకున్నాను. అయితే స్వార్థత్యాగం కూడా కావాలి. అందుకనే శారదని కదిలించాను. కాని పొరబడ్డాను మనసు ఒక్కటే కాదు జగన్. హృదయం కూడా కావాలి. హృదయంలో ప్రేమలేనిదే ఏమీ చెయ్యలేము. శారద శారద సరే ఆ విషయం అలా వదిలేయి. ఇప్పటి కార్యక్రమం ఏమిటో తేల్చు.

ఇద్దరూ ఆలోచిస్తూండగా బయట అడుగులచప్పు డయింది.

ఎవరో చూసి వస్తానని డాక్టర్ బయటికి వెళ్ళాడు. రజనీ !

“రజనీ!” అని కేకవేసి చేతులు చాపాడు జగన్. కాని ఆమె దూరంగానే నిలబడి గాడ్గదిక స్వరంతో ‘బావా’ అంది.

“రజనీ, కోపంలో ఏదో అంటే ఇలా తొందర పడతావా ?”

“తొందరపడ్డాను. నిజమే. క్షమించు బావా” అంది రజనీ గిర్రున తిరిగే కన్నీటిని తుడుచుకుంటూ.

“నేను ఐ. ఏ. ఎస్. పరీక్షకి కూచున్నాను. సెలెక్ట్ కూడా కావచ్చు. రజనీ” అన్నాడు ప్రేమగా.

రజనీ దుఃఖాన్ని ఆపుకోలేకపోయింది. బల్లమీద తల పెట్టుకుని “బావా, నాకోసం నువ్వు ఏదైనా చేయగలవు. తెలుసుకోలేకపోయాను. నీ మనసుకి తృప్తిగా నేనేమీ చేయ లేక పోయాను” అని కన్నీటి ధారలతో అభిషేకిస్తుండగా అతనామె కన్నీటిని రుమాలతో తుడవసాగాడు.

“కొంచెం దూరంగా ఉండు బావా, నేను తుడుచు కుంటాలే” అంది రజనీ బాధగా.

“రజనీ” అన్నాడు హృదయంమీద చెయ్యి వేసుకొని జగన్. కాని కదలేకపోయాడు.

“హాల్లో డాక్టర్. హృదయపూర్వకమైన ఆహ్వానం— అరే జగన్ ! రజనీ!—ఓ, సారీ. డాక్టర్ ఉన్నాడనుకున్నాను. బావా మరదళ్ళ సరసం బాగుండలేదు. జగన్ క్షమించాలి.” దాసు గబగబ లోపలికి ప్రవేశించి వాళ్ళని చూసి అన్నాడు.

“దానూ, ఏమిటా మాటలు ?” అన్నాడు జగన్.

“జగన్, నువ్వు నా స్నేహితుడివే. కాని అనుమా నాస్పదమైన విషయాలు జరగటం నేను సహించను. క్షమిం చాలి. నా సంగతి నీకు తెలుసుకదూ ?” అన్నాడు దాసు.

“తెలుసు దానూ, చక్కటి మొగలిపువ్వు యిస్తే ముందు రేకులముళ్ళే చూస్తావు. సరే, డాక్టరు దయవల్ల నువ్వేమీ సహించాలిసిన అవసరంలేదు. తరువాత తీరిగ్గా మిగతా విషయాలు మాట్లాడుకో కూడదూ ?” అన్నాడు జగన్. చప్పున ముఖ కవళికలు మార్చి ఇద్దరివంకా ఓసారి చూసి “అలాగే, నేను మాత్రం నీ స్నేహితుణ్ణి కాదా, జగన్” అనేసి దాసు బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

అతని స్వరంలోని సహజత్వానికి జగన్ ఆశ్చర్యపడ సాగాడు. అతని కళ్ళలోకి సాలోచనగా చూస్తూ “జగన్ కి మొగలిపువ్వుంటే అంత ఇష్టమా !” అనుకుంది రజనీ.